

LETO XXII. Štev. 201

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN ŠINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka — Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVljena 8. OKTOBRA
1934 — MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK. OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
— OD 1. JUNIJA 1952 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z »BORBO«

V pričakovanju odgovora iz Kaira na Menziesovo sporočilo

London, 26. avg. (Tanjug). V pričakovanju uradnih odgovorov Kaira na zahtevo odbora petih, da bi se sestal s predsednikom Naserjem, so London, Pariz in Washington po diplomatskih kanalih v nepretrganih stikih glede svedskega vprašanja. Tisto, kar je bilo jasno takoj v začetku, ko je 17. oziroma 18. dežel v Londonu sklenilo, da bodo Egiptu prek »Menziesovega odbora« poslale in pojasnile Dullesov načrt o poravnavi svedskega spora, da bo namreč predsednik Naser odklonil ta načrt kot podlago za razpravo, potrjuje zdaj ves kairski tisk. V londonskih diplomatskih krogih pa le še pričakujejo, da bo egiptovska vlada privolila v sestanek z odborom, da bi poslušala njegovo poročilo, toda predvsem zato, da bi prek Menziesovega sporočila zahodnim državam svoje protipredloge. Vzlic ugotovitvi, da je potek londonskih razprav ublažil ostro politiko Londona in Pariza v smislu nedvomne preusmeritve anglo-francoskega stališča na bolj elastično platformo, v nekaterih angleških krogih računajo, da se bo poslabšal gospodarski položaj Egipta in da bo to važen moment za večjo ali manjšo ostrino kairskih protipredlogov.

V teh krogih napovedujejo, da se bo prihodnje tedne še bolj zaostrišlo vprašanje pomanjkanja plovov na Sueskem prekopu, da bo blokiranje egiptovskih fondov

v tujini omrtvičilo egiptovsko gospodarstvo in da se bo gospodarski položaj Egipta poslabšal tudi zato, ker mu ne bodo plačevali pristojbin za plovbo po prekopu. Takšne račune spremlja jo ukrepi vojaškega, političnega in psihološkega pritiska na Kairo. Nekateri funkcionarji v Londonu danes poudarjajo, da konferenca 22. dežel o Suez ni zmanjšala resnosti položaja in da se ni zgodilo nič, kar bi omogočilo angleški vladi, da bi spremenila program svojih vojaških priprav. V političnih krogih tudi trdijo, da gre za proces, ki ga zaradi ugleda vlade v sedanji fazi ni moč prekiniti.

Vtem ko v vladnih krogih znova poudarjajo, da angleška vlada ne bo sprejela nobenih pogojev ali protipredlogov glede značaja Sueskega prekopa, pa je dobil odbor petih, kakor zatrjujejo z druge strani, navodila, naj bo v svojem stališču elastičen. V tej zvezi opozarjajo tudi na dejstvo, da tudi sam Dullesov načrt nudi možnosti za nadaljnje popuščanje in kompromise.

Če bo Egipt odklonil možnost kakršnekoli oblike internacionalizacije prekopa, bo moral »Menziesov odbor«, kakor sodi londonski »Observer«, zahtevati od sedemnajstih dežel nov mandat. Tedaj bi bil po mnenju tega časnika prvi korak, da bi nemudoma sklicali konferenco zunanjih ministrov Velike Britanije, ZDA in Francije.

Medtem pa se čedalje bolj množe pozivi opozicije in širše javnosti ter vladi namenjena svara. Naj bo pametna. Vojda laburistične parlamentarne skupine Gaitskell je danes v daljšem članku o Suez, objavljenem v časniku »Reynold News«, navedel nove argumente in poudaril, da bi bil ultimati Egiptu najslabša politika. Gaitskell se je zavzel hkrati za

potrepljivost in odločnost, toda brez uporabe sile.

Čaudri optimist

London, 26. avg. (AFP). — Pakistanski zunanji minister Čaudri, ki je vodil delegacijo svoje dežele na londonski konferenci, je danes pred odhodom iz Londona izrazil prepričanje, da je moč svedski problem urediti tako, da bo zadovoljen tako Egipt kakor tudi ostale dežele, ki uporabljajo prekop. Čaudri sodi, da so dane možnosti za sklenitev nove konvencije o Suez. Prav tako meni, da je bila londonska konferenca uspešna. Naš namen je bil, je dejal, ublažiti nastalo napetost. To smo dosegli in ustvarili smo možnosti za pogajanja o ureditvi tega težavnega problema. Čaudri je pripravljen pomagati odboru petih in egiptovskemu predsedniku Naserju.

Egiptovski gospodarski ukrepi

Kairo, 26. avg. (AFP). — Egiptovska vlada je danes obravnavala tudi gospodarske ukrepe sprčo gospodarskega pritiska Velike Britanije in Francije po nacionalizaciji svedske družbe. Predstavnik vlade je novinarjem izjavil, da bo Egipt spremenil trgovinske sporazume z nekaterimi deželami in ukinit vse določbe, po katerih velja angleški funt za plačilno sredstvo, ker ne more razpolagati s svojimi fondy v Londonu, ki jih je Velika Britanija blokirala. Sporazume z Indijo, LR Kitajsko in Saudsko Arabijo so že spremenili v tem smislu. Egiptovsko finančno ministrstvo se trudi, da bi zagotovilo neoviran uvoz žita in petrolejskih proizvodov. Prav tako vlada letos prvič v zgodovini Egipta ni prosila tujih bank za finansiranje obiranja bombaža. To bo skušala doseči prek egiptovskih bank. Vlada je že podelila kredit v znesku 10 milijonov egiptovskih funtov, da bi tako zagotovila plačilo prvega dela obiranja bombaža.

Posvetovanje v Kairu

Ali Sabri poročal Naserju o svoji misiji v Londonu — Naserjev sestanek s Krišno Menonom

Kairo, 26. avg. (Reuter). Sef političnega kabineta predsednika republike Ali Sabri se je vrnil iz Londona. Ob prihodu je novinarjem izjavil, da se je konferenca o Suez zaključila uspešno za Egipt. Sabri ni hotel komentirati ustanovitve »odbora petih«, katerega naloga je, seznaniti egiptovsko vlado s stališčem 18 dežel na londonski konferenci. Sabri je bil dav pri predsedniku Naserju in mu je podrobno poročal o konferenci.

Se dopoldne se je sestala egiptovska vlada, ki je proučila zahtevo »odbora za Sueski prekop«, naj Egipt odgovori, ali je predsednik Naser pripravljen sprejeti člane odbora, ki bi mu razložili gledišče 18 dežel, »večine« na londonski konferenci. To zahtevo je sporočil egiptovski vladi vođa odbora petih, avstralski ministrski predsednik Menzies preko

egiptovskega veleposlanika v Londonu.

Predsednik Naser je imel dolg razgovor tudi z indijskim delegatom na londonski konferenci Krišno Menonom, ki je medtem prav tako prispel v Egipt.

Kairski radio je davi oddajal komentar svojega diplomatskega sodelavca, v katerem je rečeno, da bo misija »odbora petih« brez smisla, »ker je Egipt sklenil, da ne bo privolil v nikakršno barantanje«. Radio pravi, da si skušajo zahodne dežele po neuspehu njihove politike v arabskem svetu pripisati zasluge za boj glede zagotovitve svobodne plovbe po prekopu. Radio opozarja, da so Arabci odklonili zahodne vojaške pakete in načrte o obrambnem sodelovanju, ker nečeto ponovne zahodne nadvlade na Bliznjem vzhodu.

Egiptovska vlada bo bržkone že drevi odgovorila predsedniku svedskega odbora Menziesu na predlog o sestanku odbora s predsednikom Naserjem. Predstavnik predstva republike je danes dopoldne izjavil novinarjem, da bo odgovor Menziesu sporočen preko egiptovskega veleposlanstva v Londonu.

Nehru bo obiska Saudsko Arabijo

New Delhi, 26. avg. (Reuter). Indijski ministrski predsednik Nehru bo 24. septembra odpotoval na krajši obisk v Saudsko Arabijo.

V poučenih krogih ne izključujejo možnosti, da bi predsednik Nehru tedaj potoval tudi v Kairo.

Prijateljski razgovori

Beograd, 26. avg. (Tanjug). — Delegacija Združene delavske partije Poljske, ki je s članom politbiroja in sekretarjem CK Franciszkom Mazurkom na čelu prispele včeraj v Beograd, je imela danes dopoldne razgovore s predstavniki Zveze komunistov Jugoslavije.

Član Izvršnega komiteja CK ZKJ Petar Stambolić ji je priredil slovesno kosilo v prostorih Izvršnega sveta Srbije. Na kosilu so bili tudi član Izvršnega komiteja CK ZKJ Svetozar Vukmanović, člani Centralnega komiteja Milentije Popović, Moma Marković, Krsto Popivoda, Jovan Veselinov, Spasenja Babović, Nikola Minčev, Djurica Jojčić in drugi.

Kliment Voršilov

proučil vprašanje pomoči za laoski petletni načrt. Ta načrt določa razvoj kmetijstva, izkoriščanje rudnih bogastev in širjenje prosve.

Nova načelna kritika

sodobne sovjetske književnosti v moskovski »Pravdi«

Moskva, 26. avg. (Tanjug). — Današnja »Pravda« ponovno kritizira stanje v sovjetski književnosti in pravi, da se zmerom zadržuje na življenju, za velikimi dogodki in delovnimi uspehi. V članku »Književnost in življenje« našteva pomanjklivosti sedanje sovjetske književnosti in ugotavlja, da le malo novih knjig obravnava življenje delavcev in kmetov. »Pravda« kritizira »tehničnem« nekaterim pisateljem, ki pozabljajo na človeka.

List poudarja, da je napravila sovjetski književnosti veliko škodo »teorija o nekonfliktnosti«, tesno povezana s kultom osebnosti. Oplešavanju stvarnosti, samozadovoljstvu in drugim pomanjkljivostim, ki so posledica te teorije, je treba pripisati, da je socialistični realizem v književnosti zdaj popačen. Kult osebnosti je ubijal vero umetnikov v njihove sposobnosti in pobudo, jih navadil na pasivnost itd. »En sam človek,« pravi »Pravda«, »je postavil naloge in opozarjal nanje, vsi ostali pa naj bi bili ilustratorji tega, kar je rekel.«

Kult osebnosti je zmanjšal zanimanje za človeka. Književniki so nedvomno krivi pasivnega stališča do življenja in dogodkov, znaten del krivde pa je treba pripisati položaju, ki je nastal na področju ideološkega dela v času kulta osebnosti. »Pravda« kritizira filme, med njimi »Padec Berlina«, »Prisego« in druge, češ da so »z redkimi izjemami prikazovali brezlične voditelje, pa tudi brezlične ljudi.«

List zahteva, naj se književniki »približajo življenju« in zahtevajo pobudo za svoje ustvarjanje v prečnem dogajanju. Na koncu kritizira tudi tiste književnike, ki so se izrekli proti kultu osebnosti, izrazili dvom »o nesposobni vrednotah, ki jih je ustvarila sovjetska književnost, in o njenih idejnih temeljih.«

EGIPTOVSKI RUŠILEC NA POTI IZ ANGLIJE

London, 26. avg. (AFP). — Britanska admiraliteta je objavila, da je egiptovski rušilec »Al Kahere«, ki so ga popravili v portsmouthski ladjedelnici, sinoči okrog 19.30 odplul proti Egiptu. Ta bivši britanski rušilec so svoj čas prodali egiptovski vladi.

Predstavnik admiralitete je izjavil, da ni šlo za to, da bi rušilec »Al Kahereja« preprečil odhod iz Portsmoutha. Rušilec nima streliva in v Egiptu nimajo granat kalibra, kakor ga imajo njegovi topovi.

Sukarno na poti v Moskvo

Djakarta, 26. avg. (Reuter). Indonezijski predsednik Sukarno je danes s posebnim letalom odpotoval iz Djakarte v SZ na obisk. Od ondod bo potoval v CSR, Avstrijo in Jugoslavijo ter v LR Kitajsko. V Moskvo bo prispel v torek. Indonezijski predsednik potuje v Moskvo preko Teherana. Spremlja ga 40 ožjih sodelavcev in strokovnjakov.

OB ZAKLJUČKU OBISKA VOROŠILOVA NA FINSKEM

Ugoden razvoj stikov

med Sovjetsko zvezo in Finsko na temelju miroljubne koeksistence

Helsinki, 26. avg. (AFP). Predsednik Prezidijske Vrhovnega sovjeta maršal Voršilov je danes zapustil Helsinki in se po šestdnevnem uradnem obisku na Finskem s posebnim vlakom vrnil v Sovjetsko zvezo. Na železniško postajo ga je spremlil predsednik Finske republike Kekkonen.

Pred odhodom je imel Voršilov kratek razgovor s sodelavci ameriške agencije Associated Pressa. Izjavil jim je, da se stiki med Sovjetsko zvezo in Finsko razvijajo ugodno na političnem, gospodarskem in kulturnem področju. »Po pravici lahko rečemo,« je dejal, »da so stiki med našima deželama lep zgled, kako je moč urediti stvari med državami z različnimi družbenimi in gospodarskimi sistemi. Ti stiki so v povojnem obdobju uspešno prestali vse preizkušnje.«

Voršilov je dalje rekel, da so zdaj ustvarjeni ugodni pogoji, v katerih ne bo mogla nobena stvar kaliti sovjetsko-finskih prijateljskih stikov in preprečiti njihove nadaljnje krepitve. V odgovor na vprašanje, ali so stiki med Finsko in Sovjetsko zvezo vplivali na politiko dežel, ki si prizadevajo, da bi ostale izven protislovij med velesilami, je Voršilov izjavil, da je notranja politika Finske pripomogla k okreplitvi njene mednarodnega položaja in da ugodno vpliva na dežele, ki si prizadevajo, da bi ostale izven takšnih protislovij med velesilami. »Trajni in prijateljski stiki med Sovjetsko zvezo in Finsko,« je rekel Voršilov, »so odigrali pozitivno vlogo v ublažitvi mednarodne napetosti, zlasti na balt-

skem področju, in privedli do zboljšanja stikov med Sovjetsko zvezo in deželami Severne Evrope.«

Na koncu razgovora je Voršilov izrazil mnenje, da je pet načel o miroljubni koeksistenci, ki sta jih razglasila Indija in Kitajsko, v sedanjem mednarodnem položaju najboljša formula za stike med državami z različnimi socialnimi sistemi. »Ta načela lahko postanejo temelj trajnih miroljubnih stikov med vsemi deželami.«

Laoška zunanja politika

Peking, 26. avg. (Nova Kitajsko). Laoški ministrski predsednik Suvana Fuma je na sestanku z novinarji izjavil, da je politika njegove vlade v polnem skladu z ženevskimi sporazumi o Indokini in da Laos noče pod zaščito Manilske zveze. Laos se ji noče pridružiti, ker so sklepe, nanašajoče se nanj, sprejeli brez njegovega sodelovanja. Razen tega pa ne bi bilo v skladu z ženevskimi sporazumi, če bi se Laos pridružil tej zvezi. Po vrnitvi iz Kitajske namerava Fuma potovati v Severni in pozneje še v Južni Vietnam.

Fuma je izjavil, da ima njegova vlada prijateljske stike z vsemi sosednjimi deželami in da se v svoji politiki ravnava po petih načelih mirne koeksistence. Laos sprejema pomoč ZDA kot tudi od vsake druge dežele. Pri tem

OB ZAČETKU STEVENSONOVE VOLILNE KAMPANJE

Demokratski računi z zmago na bližnjih predsedniških volitvah

New York, 26. avg. (Tanjug). Predsedniški kandidat Demokratske stranke Adlai Stevenson je napovedal začetek svoje predvolilne kampanje. Prihodnji teden bo s podpredsedniškim kandidatom Kefauverjem obiskal strankine enote po raznih državah, da bi »zbudil zanimanje za volitve«. Stevenson je novinarjem dejal, da je njegova glavna naloga, »da gredo demokratski volitve, drugače povedano, da odstrani iz demokratskih vrst brezbriznost do volitev, ki bi utegnile veljati stranko več milijonov glasov.«

Adlai Stevenson

Vse kaže, da v demokratskih vrstah narašča upanje, da bi utegnila stranka na novembrskih volitvah zmagati. Za to navajajo demokratski več razlogov. Najvažnejši med njimi so:

1. Demokratski imajo najmočnejšo možno listo nasproti dokaj oslabiljeni republikanski, ker je na slednji tudi Nixonovo ime. 2. Demokratska konvencija je bila zares »odprta« konvencija, na kateri je prišel do izraza »boj mnenja«, v nasprotju z republikansko, ki je bila že vnaprej pripravljena. 3. Leta 1952 je bil Ste-

venson, ko je na volitvah podlegel Eisenhowerju, v širših ameriških krogih skoraj neznan, zdaj pa je priljubljen. 4. Leta 1952 je veljal Stevenson za Trumanovca. V sedanjih razmerah je to obremenilna okoliščina. Zdaj tega ni več moč trditi, zlasti ne po Trumanovem nastopu proti Stevensonovi kandidaturi. 5. Eisenhower je bolehen in glasovanje zanj bi utegnili pomeniti glasovanje za Nixona, kakor to zdaj vsi Američani vedo. Demokratski menijo, da ni verjetno, da je Nixon med ameriški volivci zares priljubljen.

Demokratski tudi upajo, da bodo pritegnili na svojo stran velik del delavstva, ki že po stari tradiciji glasuje za njih kandidate. V nekaterih državah se bodo že ta teden sestale uprave delavskih organizacij AFL in CIO, da bodo sklepale o svojem nastopu v predvolilni kampanji in na volitvah. Prihodnji teden se bo sestal tudi njih skupni izvršilni svet.

Zamujena priložnost

za mirno ureditev ciprske krize je izzvala v britanski javnosti ostro kritiko nepotrebne »trdne« politike angleške vlade

London, 16. avg. (Tanjug). — Reagiranjje angleške vlade na obljubo gibanja odpora na Cipru, da bo začasno ustavilo vojaško dejavnost, je v londonskih političnih krogih in tisku različno odjeknilo. Vtem ko konservativni krogi in tisk še zmeraj podpirajo vladno politiko »trdne roke«, laburisti in liberalci očitajo vladi, da ni izkoristila te priložnosti za nadaljnje obravnavanje ciprskega problema na političnem področju. V odgovor na obljubo gibanja odpora, da bo ustavilo nadaljnji boj z orožjem, je angleška vlada razglasila pogoje za kapitulacijo.

»Z vojaškega gledišča,« pravi glasilo angleškega združniškega gibanja »Reynolds News«, »je bila uradna objava pogojev za kapitulacijo nespametna. Samo do kraja poražen sovražnik bo sprejel pogoje. Docela jasno pa je, da so ciprski uporniki še daleč od popolnega poraza. Pogoji za kapitulacijo tudi s političnega gledišča niso bili umestni. Brez etnarha Makariosa politična pogajanja ne morejo priversti do nobenega uspeha. Vlada pa ni niti namignila, da bo Makariosa izpuščila, da bi sodeloval na pogajanju. Angleška politika na Cipru je šla z dežja pod kap. Dokler se London ne bo postavil na novo stališče, ni upanja, da bi na Cipru obnovili mir.«

»Observer« pa poudarja, da je bila nujna posledica razglasitve pogojev za kapitulacijo brezlisto-fasnih novih ukrepov, da bi se

VREMENSKA NAPOVED

za ponedeljek, 27. avgusta

Menjajoče se oblačno, v alpskem svetu nagnjenje k manjšim ploham, jutraj po kotlinah megla. Temperatura ponedel med 10 in 15. v Primorju okoli 18, najvišje dneve do 26, v Primorju do 28 stop. C.

Stanje vremena:

Jedro področja nizkega zračnega pritiska se je umaknilo nad Finsko. Zračni pritisk nad Srednjo Evropo še dalje raste, nadaljnje močnejše nad tem področjem pa so skoro povsem oslabele.

Konferenca združenja za mednarodno pravo

Sodeluje okrog 100 naših in 450 tujih pravnikov

Dubrovnik, 26. avgusta. Danes se je začela v Dubrovniku konferenca Združenja za mednarodno pravo. To je eno največjih zborovanj v naši državi. Na konferenci namreč sodeluje kakih 450 delegatov iz Avstrije, Belgije, Bolivije, Brazilije, Bolgarije, Kanade, Ceylona, Kitajske, Cipra, Češkoslovaške, Danske, Egipta, Finske, Francije, Nemčije, Grčije, Holandske, Norveške, Pakistana, Poljske, Posarja, Španije, Sudana, Švedske, Švice, Velike Britanije, Zda, Sovjetske zveze ter kakih 100 naših pravnikov.

Konferenca bo trajala do 2. septembra. Program predvideva, da bo prvi dan, 26. avgusta, seja plenuma Združenja. Drugi dan bo imel predsednik jugoslovanske skupine Združenja prof. Milan Bartoš predavanje o pravnih straneh mirolnih aktivnosti koekspertence, potem pa se bo začela o tem vprašanju glavna razprava. V torek, 28. avgusta, bodo obravnavali revizijo Ustanovne listine Združenih narodov, 29. avgusta pa bo na dnevnem redu razprava o izkoriščanju voda mednarodnih rek. Potem bo konferenca delala v dveh sekcijah. V prvi bo na dnevnem redu seje 30. avgusta mednarodno pravo o mednarodnih družbah in mednarodno monetarno pravo, v drugi pa pravo o zračnem prometu. Drugi dan bo prva sekcija obravnavala zaščito medicinskih služb v vojni ter mednarodno insolventnost, druga pa bo razen nadaljevanja razprave o pravi o zračnem prometu proučevala tudi družinske odnose v luči mednarodnega prava. Zadnja dva dni bodo sestanki plenuma.

Razen tega delovnega dela programa so predvideni tudi razni sprejemi. Tako bo Jugoslovansko združenje za mednarodno pravo priredilo danes čajanko v zgodovinskem inštitutu Jugoslovanske akademije. Predsednik LO Dubrovnik priredi 27. avgusta sprejem v Kneževem dvorcu. Sekretar Zveznega izvršnega sveta Veljko Zeković priredi 28. avgusta svečan sprejem v Umetniški galeriji. Podpredsednik Izvršnega sveta Hrvatske Nikola Sekulić priredi 29. avgusta sprejem na vrtu hotela Imperial. 30. avgusta pa bo banket na stroške udeležencev. Udeleženci konference pridejo tudi izlet do Cavtata, ki ga organizira jugoslovanska skupina Združenja za mednarodno pravo. Udeležencem na čast bo uprizorila ljubljanska Opera 31. avgusta pred palačo Sponza Mozartovo opero »Don Juan«.

Združenje za mednarodno pravo je zelo stara in ugledna ustanova s sedežem v Londonu. Njegovi cilji so proučevanje, pojasnjevanje in pospeševanje mednarodnega javnega in privatnega

prava, proučevanje primerjalnega prava, pripravljanje predlogov za poravnavanje sporov v zakonodaji, za unifikacijo prava ter za razvijanje mednarodnega sporazumevanja in dobre volje. V svojih vrstah ima Združenje mnogo uglednih pravnikov in državljanov. Vsem ko je bilo članstvo prej omejeno v glavnem na evropske in nekatere ameriške dežele, je zadnja leta čedalje očitnejša težnja, da se razširi tudi na dežele zunaj tega področja. Konferenca v Dubrovniku je največja po številu dežel, iz katerih so prispele udeleženci, in po številu samih udeležencev. Na njej bodo prikratk zastopane tudi Sovjetska zveza, LR Kitajska in vzhodnoevropske dežele.

Čprav je združenje neuradna ustanova in čeprav zajema posameznike in telesa, ki se včlanijo sami, vendar uživa ugled in vpliva na mednarodno življenje na področju svoje dejavnosti. Združenje je mnogo pripomoglo h kodifikaciji posameznih panog mednarodnega prava ter k sodelovanju na pravnem in političnem področju med državami.

Jugoslovansko združenje za mednarodno pravo bo izdalo v okviru konference v Dubrovniku posebno dvojno številko »Jugoslovanske revije za mednarodno pravo«, v kateri bodo izbrano prikazana naša dela in uspehi na področju mednarodnega prava.

A. L.

Učinek novih predpisov o otroških dokladah

Iz ugotovitev ankete Zveznega zavoda za socialno zavarovanje

Letos januarja so začele veljati spremembe in dopolnitve uredbe o otroških dokladah. S tem se je znatno zaostril cenzus za tiste, ki imajo dohodke od kmetijstva. Kakšen učinek so dosegli novi predpisi, nam pokažejo ugotovitve ankete, ki jo je organiziral Zvezni zavod za socialno zavarovanje. Anketa je zajela 136.823 ljudi, ki prejemajo otroške doklade in ki imajo dohodke od kmetijstva. Od teh si je 119.477 pridobilo pravico do otroške doklade tudi po novih predpisih. Otroške doklade so izgubili samo zavarovanci, katerih davek na dohodek od kmetijstva je znašal letno na družinskega člana nad 250 din.

OTROŠKE DOKLADE SO BILE ZNIZANE POVPREČNO ZA 338 DIN

Anketa je pokazala, da ima največ staršev, ki prejemajo otro-

ške doklade, po dva, tri in enega otroka. Največ otrok, povprečno nad dva, imajo zavarovanci z dohodkom od kmetijstva. Nad 50 % lastnikov in solastnikov kmetijskih posestev in ljudi, ki živijo na posestvih sorodnikov, sodi v skupino, v kateri znaša davek na družinskega člana od 51 do 150 din letno. Od vseh zavarovancev z dohodkom od kmetijstva, kar jih je zajela anketa, jih je izgubilo pravico do otroških doklad 12,7 % ali 17.446 zavarovancev oziroma 43.615 otrok, ki so prej uživali doklade. Tistim, ki te pravice niso izgubili, pa so se otroške doklade znižale povprečno za 338 din.

IZDATKI BODO ZA DOBRE ŠTIRI MILIJARDE MANJŠI

Na podlagi podatkov te ankete je Zvezni zavod za socialno zavarovanje približno izračunal, da je izgubilo po novih predpisih pravico do otroških doklad 35.400 lastnikov kmetijskih posestev ali 88.500 otrok, ponovno pa si je pridobilo to pravico 243.000 zavarovancev z dohodkom od kmetijstva, ki imajo 632.000 otrok. S spremembo uredbe o otroških dokladah se bodo izdatki iz sklada dolgoročnih dajatev zmanjšali letos za dobre štiri milijarde, in sicer zaradi izgube pravice do otroških doklad za 1462 milijonov, zaradi znižanja povprečnega zneska doklade pa za 2565 milijonov.

PETER ZORKO:

O svetih ljudskih odborov pristojnih za notranje zadeve

Sveti za notranje zadeve in splošno upravo OLO v Ljubljani ter drugod so imeli precej sej, na katerih so se obravnavala taka in podobna vprašanja.

V naši republiki so okrajni sveti, pristojni za notranje zadeve, obravnavali se tudi vrsto drugih vprašanj, kakor n. pr.: o požarni varnosti; o odpravljanju psov; o pobegi čez državne meje; o izvajanju mednarodnih obmejnih sporazumov; o sovražni propagandi; o režimu v obmejnem pasu; o odnosu do inozemcev; o dvoletniških prehodih preko državne meje; o politiki izdajanja potnih listov; o samostojnem vseljevanju v stanovanja in o zahtevah po asistenci ljudske milice pri izvršitvi sodnih in upravnih odločb; o delu odbora državljanov za pomoč iz kazenskih poboljševalnih zavodov opuščenim; o obratovalnem času v gostinskih podjetjih; o urejanju dimnikarske službe; o šušmarstvu; o davčnih utajah obrtnikov; o matični službi in slovesnem opravljanju porok; o kršitvah in izboljšanju družbene discipline v javnem redu; o transportu in vskladiščenju eksplozivnih sredstev in vnetljivih tekočin; o mladinski zločinstvenosti; o razpečanju tujega tiska; o izvrševanju zapornih kazni; o kršitvah zakonov o verskih skupnostih; o nezakonitih sečnjah gozdov; o nedovoljeni trgovini; o zaščiti gozdov pred požari; o tatvini koles; o gospodarskem kriminalu; o zaščiti pred

elementarnimi nevarnostmi (povodnji, snežni meteži, plazovi); o organizaciji civilne zaščite; o upravnem kaznovanju; o kaznivih dejanjih zoper življenje in telo; o volilnih imenikih; o mrliško-ogledni službi; o pojavih na nekaterih velikih gradbiščih s pretežno sezonskimi delavci; o primanjkljajih v kmetijskih združenjih; o logarski službi; o pojavih na občinah zborih združenj; o odstranjevanju raztresenega eksploziva in orožja iz druge svetovne vojne in o nesrečah otrok v zvezi s tem materialom; o mandatnem kaznovanju; o tihotapstvu itd.

Iz vseh naštetih primerov vidimo, da naši okrajni sveti danes že obravnavajo skoraj celotno področje notranjih zadev, da že globlje obravnavajo konkretne zadeve iz svojega področja ter da se aktivno angažirajo pri reševanju problemov. V ta namen se povezujejo z drugimi organi in organizacijami ter zajemajo skoraj vse pojave iz našega družbenega življenja. Kakor vidimo, danes ne gre več le za golo obravnavanje situacije ali pa le za to, da je svet informiran o pojavih, temveč se sveti poglabljajo v bistvo stvari ter v danih možnostih sprejemajo tudi sklepe za realizacijo ukrepov, ki so potrebni za odpravo ali preprečitev škodljivih pojavov.

Nadalje je omenjenih primerov vidimo, da so vprašanja večinoma taka, da jih ne morejo v celoti reševati organi za notranje zadeve sami in tudi ne svet, ampak jih je

Posvetovanje mladih učiteljev Gorenjske

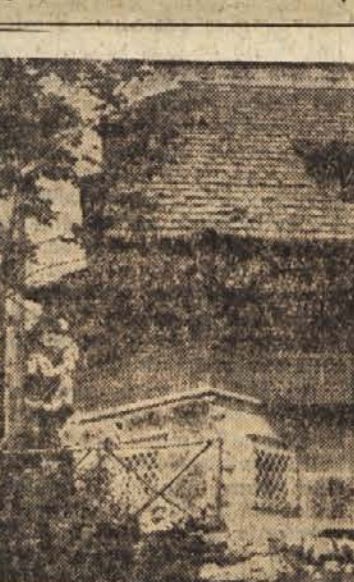
O obravnavanih vprašanjih bodo razpravljali tudi na zasedanju Okrajnega odbora SZDL

Ribno, 26. avg. — Po zaključku enotedenskega seminarja z mladimi učitelji je bilo danes dopoldne tu posvetovanje mladih prosvetnih delavcev Gorenjske. Odprla ga je sekretar OK LMS Marjan Rožič, uvodni referat pa je imel Polde Kejžar.

Na posvetovanju so obravnavali glavne probleme, na katere zadevajo pri svojem delu mladi učitelji, zlasti težave pri posledenjenju prenašanju socialistične vzgoje na svojo okolico, odnose starejših do svojih mladih stanovskih tovarišev, odnose družbe do učitelja, ki pride prvič v vas, nekatera vprašanja iz šolske reforme itd. Večina tovarišev je opozorila na težave, ki jih imajo mladi pri svojem uveljavljanju na svojem službenem mestu in okolici predvsem zaradi čestih nepravilnih odnosov do njih s strani predpostavljanih, pa tudi stanovskih tovarišev. Primeri, ki so jih udeleženci posvetovanja navajali, opravičujejo sicer napadno mnenje, namreč da se proti tem negativnim pojavom ne da ničesar ukreniti. Pri tem namreč še ne cenijo dosti mehanizma družbenega upravljanja na šolah in vloge političnih in družbenih organizacij, preko katerih je treba doseči širše obravnavanje vseh perečih vprašanj v zvezi z vzgojo mladine. Posamezni primeri slabih šolskih odborov in neaktivnosti krajevnih in političnih organizacij ne opravičujejo mnenja, da se proti negativnim pojavom mlad človek ne more boriti. Res pa je, da večina šolskih odborov še ni došla kos svojim nalogam, ker delajo v precej primerih v glavnem po direktivah šolskih upraviteljev in tudi v večini šolskih odborov ni niti zastopnikov mladine.

Posebno vprašanje so omenili v zvezi s tako imenovanimi mentorji, namreč takšnimi, ki so odkriti zagovorniki nazadnjaških idej. V takšnem primeru ima mlad učitelj samo dve poti: ali se ukloni »mentorju« ali pa se upre, pri čemer pa v večini primerov ne dobi zadosti moralne opore od starejših tovarišev. K temu se čisto pridruži težavno materialno stanje, stanovanjsko vprašanje in podobno.

Posebno vprašanje so omenili v zvezi s tako imenovanimi mentorji, namreč takšnimi, ki so odkriti zagovorniki nazadnjaških idej. V takšnem primeru ima mlad učitelj samo dve poti: ali se ukloni »mentorju« ali pa se upre, pri čemer pa v večini primerov ne dobi zadosti moralne opore od starejših tovarišev. K temu se čisto pridruži težavno materialno stanje, stanovanjsko vprašanje in podobno.

Prejšnji mesec je Počitniška zveza Slovenije odprla na Srednjem vrhu nad Martuljkom počitniški dom. Člani Počitniške zveze iz vse države ugotavljajo, da je to eden najlepših domov Počitniške zveze v lepem predelu gorenjskega kota z edinstvenim pogledom na Martuljkovo skupino. V domu je 24 ležišč, dnevna oskrba pa znaša 350 dinarjev. Dom bo odprt vse leto.

ODKOD NAPAKE PRI OBLIKOVANJU OTROKOVEGA ZNAČAJA

Pri svojem vzgojnem delu naleti učitelj na težave pri vsklajevanju vpliva doma, šole, ulice in pri pravilnem vplivanju na odrasle. Velikokrat se dogajajo napake pri oblikovanju otrokovega značaja in tako otrokov nazor brezbrizno strejo in ga pustijo v dvomih. Na posvetovanju so poudarili, da je med učitelji še precej takih, ki sami nimajo naprednega svetovnega nazora in postaja po njih zgledu dvoletna tudi mladina. Zaradi tega tudi držni ugotovitev, da mladina, ki odhaja iz šole, velikokrat nima prave osnove za nadaljnje oblikovanje naprednega svetovnega nazora.

Glede šolske reforme so na posvetovanju obsodili kot nepravilno mnenje nekaterih, da pripada odločilna beseda v ključnih vprašanjih šolske reforme v zvezi z načeli šolanja in vzgoje zgolj poklicnim pedagogom. »Šola je družbena ustanova, ki je nastala iz njenih potreb in jo družba tudi vzdržuje. Zato je nujno, da ima besedo v teh vprašanjih družba, ki pa pri tem seveda upošteva koristna in pomembna mnenja ter predloge poklicnih pedago-

gov«, je dejal v svojem poročilu tovariš Kejžar.

Vsi mladi učitelji so pozdravili iniciativo okrajnega komiteja LM za takšno obliko vzgoje in skupnih stikov. Sklenili so, da bo Okrajni komitej LM obravnavana vprašanja dal na dnevni red prvega plenuma Okrajnega odbora SZDL Gorenjske in da bodo po tem plenumu imeli glede negativnih zaključkov ponovno posvetovanje.

Skoda le, da je bila udeležba na današnjem posvetovanju bolj slaba. Predvsem je škoda, da se posvetovanja ni udeležil niti eden izmed vabljenih gostov, dasi so bili vabljeni vsi predstavniki občinskih svetov za šolstvo Gorenjske, zastopniki Sveta oziroma tajništva sveta za šolstvo OLO, okrajnih političnih organizacij itd. Zlasti je škoda, da koristnih predlogov in mnenj iz razprave niso slisali zastopniki prosvetnih forumov, katerim so bila ta vprašanja namenjena in ki jih morajo urejati v vsakodnevni praksi. Tako je neki udeleženec posvetovanja upravičeno menil, »da je tudi ta odsotnost odraz dejanskih razmer, ki govori s svojo govorico«.

Kr

DNEVNA KRONIKA

Češkoslovaška lovska delegacija v Beogradu

V Beograd je prispela v soboto češkoslovaška lovska delegacija, ki se bo kot gost Lovske zveze Jugoslavije mudila v naši državi 15 dni. Delegacija šteje pet članov in vodi jo načelnik oddelka za lovstvo in gozdno gospodarstvo v ministrstvu za kmetijstvo Jaromir Stepanek. Češkoslovaški lovci si bodo ogledali nekatera lovišča in lovske revirje v Srbiji, Hrvatski, Sloveniji, Bosni in Hercegovini in Crni gori. Imeli bodo razgovore z našimi predstavniki lovstva in sprejela jih bosta član Zveznega izvršnega sveta Krsta Popivoda in predsednik Lovske zveze Jugoslavije Svetislav Stefanović.

Zadruge v Makedoniji se čedalje bolj uveljavljajo v odkupu

Nad 450 združenj v Makedoniji izmed skupno 650 sodeluje letos v odkupu kmetijskih pridelkov, medtem ko se jih je konec lanskega leta ukvarjalo z odkupom 150. Zadruge v tej republiki so s tem postale nosilci odkupa malone vseh kmetijskih presežkov. Z odkupom se je poprej ukvarjalo nad 50 trgovinskih podjetij na veliko, 6 industrijskih podjetij in več podjetij na drobno. Predvidevajo, da bodo do konca leta zadruge poslane na domači trg okrog 270.000 ton kmetijskih tržnih presežkov. Največji uspeh na dosedanjem odkupu so imele zadruge v Južni Makedoniji, kjer so v nekaterih krajih tudi edini odkupovalci kmetijskih pridelkov vseh vrst.

V Bosni in Hercegovini bodo sistematično pregledali 1500 učencev v gospodarstvu

Centralni higienski zavod Bosne in Hercegovine bo do konca leta sistematično pregledal okrog 1500 učencev v gospodarstvu. S tem si bodo lahko ustvarili sliko o zdravstvenem stanju kakih 15 % vseh učencev v gospodarstvu iz te republike. Pregled bo nudil podatke, na podlagi katerih bodo storili ustrezne ukrepe za izboljšanje zdravstvene zaščite učencev v gospodarstvu.

Plitviški festival zaključen

Včeraj je bil zaključen plitviški festival poezije, ki ga je organizirala založba Lykos. Na festivalu je pred občinstvom bralo svoja dela 38 pesnikov.

Ob koncu so udeleženci sprejeli skupno izjavo, v kateri so očrtali osnovni problemi poezije v naši deželi.

IV. Formalni pogoji za uspešno delo svetov

Glavni pogoj za uspešno delo svetov so temeljita poročila upravnih organov ljudskega odbora (tajništvo za notranje zadeve) in priprava članov za sejo.

Iniciativo za dnevni red in sklicanje seje sveta da predsednik sveta, predsednik okrajnega ljudskega odbora, član sveta, predsednik kakšnega drugega sveta ali načelnik tajništva za notranje zadeve. Tajništvo za notranje zadeve pripravi temeljito poročilo z vsemi potrebnimi podatki (dokumentacijo), ki jih po potrebi mora dobiti tudi od drugih organov državne uprave. Tajništvo za notranje zadeve poročilo navadno doda že tudi svoje predloge. Priprave za sejo občinskih svetov izvrši upravni organ občinskega ljudskega odbora, ki je pristojen za notranje zadeve, čisto pa tudi komandir področne postaje ljudske milice, po potrebi s pomočjo okrajnega tajništva za notranje zadeve, kadar gre za notranje zadeve, ki so izven pristojnosti občinskega ljudskega odbora.

Tako pripravljen material se pošlje vsaj nekaj dni pred sejo vsem članom sveta, predsedniku okrajnega ljudskega odbora in predsedniku okrajne socialistične zveze ter drugim, ki so povabljeni na sejo. Na seji okrajnega sveta na kratko poroča o vsebini razposlanega poročila okrajni načelnik tajništva za notranje zadeve, na seji občinskega sveta upravni organ občinskega ljudskega odbora, ki je pristojen za notranje zadeve, v določenih primerih pa okrajni referent ali komandir postaje LM. Včasih je poklican na sejo sveta poleg načelnika tajništva tudi drug uslužbenec tajništva za notranje zadeve (šef določene službe ali referent), da po

Inozemska pomoč v živilih

Obvestilo Glavnega odbora Rdečega križa Slovenije

Jugoslovanski Rdeči križ prejme od ameriškega naroda ZDA prek Svetovnega sveta cerkva in Luteranske svetovne pomoči večjo količino živil. Na Slovenijo odpade za dobo junij 1956 — januar 1957 kakih 400 vagonov živil, in sicer: mleko v prahu, sir, pšenična moka, koruzna moka, riž in fižol.

Prvi transport živil je prispel na Reko 12. t. m. Pomoč bo prihajala postopoma in ekspoziura Centralnega odbora JRK na Reki bo odpremljala vagonске pošiljke naravnost okrajnim odborom Rdečega križa, manjše pa prek Glavnega odbora RKS.

Za pravilno razdeljevanje te pomoči so ustanovljeni pri Glavnem odboru RKS in pri okrajnih ter občinskih odborih RKS koordinacijski odbori za razdeljevanje živil. Odbore vodi RK in so v njih predstavniki ljudskih odborov ter političnih in družbenih organizacij.

Največja odgovornost za pravilno razdeljevanje pomoči pade na osnovne organizacije RK. S sodelovanjem družbenih in političnih organizacij ter ljudskih odborov morajo napraviti sezname vseh, ki pridejo v poštev za to pomoč, ki pripada socialno ogroženim posameznikom in družinam.

Pomoč je brezplačna. Tudi sam prevoz po železnici od Reke do občinskih odborov RK, ki so ob železnici, je brezplačen. Plačati pa se mora zavarovanje po četniški, tovarni listi in pretovarjanje. Za nadaljnjo odpremo do občin, ki niso ob železnici, ter do osnovnih organizacij nastanejo nadaljnji stroški za pretovarjanje iz vagonov in prevoz do skladišča ter obratno, za pretovarjanje v avtomobile, za avto-prevoze skladišča, za delovno silo itd. Te stroške naj bi krili okrajni oziroma občinski ljudski

BISTVO SUEŠKEGA SPORA

in njegova miroljubna poravnava

Londonska konferenca je zaključena, toda sudska kriza je ostala. 22. dežel, ki so sprejele vabilo zadržanih veseli, ni sprejelo nobenega veljavne sklepa, ker niti konferenca sama ni bila pristojna, kar potrjuje upravičenost stališča zagovornikov — seveda tudi naše dežele — širšega, dejanske pristojnega mednarodnega sestanka. Pa tudi bistvo problema — uprave Sueškega prekopa in pravilne vsiljivosti egiptovskih suverenostnih pravic ter interesov mednarodne skupnosti — ni bilo urejeno.

Zato sodeb o londonski konferenci ni moč ločiti od nadaljnjih razmiselnih in naporov, da bi ustvarili vsestransko sprejemljivo podlago za pogajanje z Egiptom in susedi spor miroljubno poravnali. Kritični moment je, kot kaže, že mimo, kajti na uporabo sil zdaj čedalje manj mislijo in jo celo izključujejo.

Vojna nevarnost se je torej zmanjšala. Privolili so v pogajanja kot metodo za poravnavo spora. Toda s tem precej zapleteni položaj ni nič manj zamažen in pravilna ureditev ni postala preprostejša. Razprava v Londonu je še jasneje ločila dve skrajnosti: različni koncepti in stališči. Pozitivni elementi konference pa je vsekar v tem, da je bilo v razpravi sprovedenih precej novih idej v zvezi s to krizo. Konferenca ni sprejela enega samega dokončnega načrta, marveč dva, od katerih je prvi (Menonov) nekoliko sprejemljiv za Egipt, medtem ko drugi (Dullesov) to prav gotovo ni.

V tem bogatstvu z novimi bolj ali manj pozitivnimi in realističnimi idejami se zrcali značaj prelminarstnosti, ki ga je konferenca edinele mogla imeti, kar je moč prav tako vpisati v aktivno njene bodoče bilance. Treba je torej najti podlago za razgovore na novi konferenci ob sodelovanju Egipta in vseh zainteresiranih dežel. Toda podlaga je moč ustvariti z nepristranskim kombiniranjem vseh, že znanih in morebiti še novih idej, tako da bi vsakodnevni in zadovoljivi egiptovski suverenostne pravice — upravo, varnost, obrambo in vzdrževanje Sueškega prekopa in tudi njegovo nacionalizacijo.

cijo — ter interese mednarodne skupnosti — nemoteno plovbo po tej vodni poti. Zdi se, da je to edina osnova, ki lahko rodi začelne sodeve. Zato je vztrajanje na pogajanjih na podlagi Dullesovega načrta enostransko in grozljivo ravnanje, ker izključuje druge sprejemljive možnosti. Prav tako ni utemeljen nesprejemljiv poskus, da bi Egipt v zakrinski obliki (meki egiptovski časnik je imenoval Dullesov načrt »kačo v sopku rožo«) vsilil internacionalizacijo prekopa. Nadalje je nevaren manevar hujskati pilote, naj opuste svoje delo, kar pomeni to zavestno oviranje nemotene plovnosti prekopa. Zdi se nujno potrebno s skupnimi napor — s pogajanjimi skrbno proučiti vse izražene zamisli in iz njih izluščiti ustrezno rešitev.

Teh je dosti. Po nastanku sueške krize se je pojavila zamisel, da bi bilo treba carigradske konvencije iz 1888, s katero je zagotovljena nemotena plovnost po prekopu, spravi v sklad s sedanjimi razmerami. V tem smislu so priporočili konferenca dežel, ki so podpisale carigradske konvencije, in vseh dežel, ki uporabljajo Sueški prekop. Sprožen je bil predlog, naj bi ustanovili posvetovalni odbor, ki bi sodeloval z egiptovsko upravo prekopa. Pozornost zasluži tudi zamisel, naj bi novo, spremenjeno konvencijo povežali z OZN.

Nekaj tega je tudi v Dullesovem načrtu, ki je tudi miroljubna poravnava sueškega spora v skladu z egiptovsko suverenostjo na prekopu njegov dejanski namen.

Pri branju besedila Dullesovega načrta je moč najti tudi takšne ideje: »Zagotoviti jamstva, da bo Sueški prekop mednarodna vodna pot v skladu s konvencijo o Sueškem prekopu z dne 29. oktobra 1888; upoštevati je treba določeno sistem, ki bi vsem državam ob vsakem času jamstvo svobodno uporabo Sueškega pomorskega prekopa; zagotoviti je treba tudi »ustrezno delovanje, vzdrževanje in razvoj prekopa kot svobodne, odprte in varne mednarodne vodne poti v skladu z načeli konvencije iz 1888 in univerzalni družbi Sueškega prekopa«.

je treba plačati pravično odškodnino

Ve to so ideje, ki bile sprejemljive, če jih ne bi bilala osnova Dullesovega načrta: internacionalizacija prekopa.

To pa nikakor ne pomeni, da pozitivnih elementov iz Dullesovega in drugih načrtov ter predlogov ne bi mogli kombinirati in tako ustvariti široko podlago za pogajanja, ki bi omogočila, da bi zgradili nasprotja in zgradili most, pred katerega bi z londonske prišli na novo, pristojno konferenco in našli pravo, miroljubno rešitev.

Potrebno je torej naporno in premišleno delo v zvezi s pogajanjimi kombiniranjem, ne le na podlagi samo enega in določenega načrta. Gre za razgovore o vseh tistih pozitivnih idejah, ki so se pojavile med sueško krizo. Seveda bi bilo mogoče pogajati se le o nemoteni mednarodni plovnosti prekopa, ne pa tudi o kakršnekoli omejevanju egiptovske suverenosti. Tako bi našli stvarno podlago za pogajanja vse zainteresirane države pa bi bile pristojne, da bi sprejele veljavne sklepe.

Samo po tej poti pristojne, mednarodne konference, s temeljitimi pripravi in na podlagi obse sprejemljivih idej je moč najti izhod iz sueške krize, ki je še nadalje resna.

ERNO GÖRE V MOSKOVSKI »PRAVDI«

Nove težnje na Madžarskem

Okrepitev stikov z našo deželo — Po prehodnem omahovanju odločno na novo pot tudi na notranjih toriščih

Moskva, 26. avg. (Tanjug.) Današnja »Pravda« objavlja članek prvega sekretarja Partije delovnih ljudi Madžarske Erna Göre, v katerem je rečeno, da se Madžarska zavzema za ublažitev napetosti na svetu in za nadaljnjo krepitev miru. Politika madžarske vlade in partije teži po tej poti za prijateljstvom z vsemi narodi in se zavzema za razširitev plodnih stikov med deželami. Glede odlokov juljskega plenuma partije v zvezi s stiki med njo in partijami, ki se v svojem delu ravnajo po nauku marksizma in leninizma, pravi Göre, da je »v tem duhu CK Partije delovnih ljudi Madžarske sklenil navezati stike z Zvezo komunistov Jugoslavije, ker so normalni odnosi med obema

deželama že obnovljeni. Göre sodi, da bo »navezava teh stikov omogočila, da bo sodelovanje med obema deželama še plodnejše in da bo pomenilo korak naprej v odstranjevanju škodljivih ostankov minulosti«.

Göre sodi, da je najvažnejši sad juljskega plenuma krepitev CK in celotne partije na enotni politični podlagi. Plenum je bil tudi velikega pomena za razvijanje kritike in samokritike in zdaj so se nazivale v vseh organizacijah na Madžarskem široke razprave, ki zadevajo vsa področja. V članku je rečeno, da so »reakcionarni krogi na Madžarskem doživeli neuspeh pri poskusu, da bi izkoristili razširitev socialistične demokracije za vtihotapljanje demagoških proti-

partijskih nazorov«. Göre pa pripominja, da se je v uveljavljanju pravilne politične linije »nekaj časa pojavljalo omahovanje«. Ko poudarja potrebo po nadaljnji krepitvi ljudske fronte na Madžarskem, pravi Göre, da je vloga te fronte v zadnjem času oslabela. Vzroke tega pojava vidi v podcenjevanju pomena ljudske fronte kot množičnega gibanja, po drugi strani pa v »sektaških nazorih desnih elementov, ki so hoteli ljudsko fronto postaviti nad Partijo«.

Göre pravi, da se je sektaštvo kazalo tudi v odnosih z zaslužnimi socialnodemokratskimi prvaki, ki so jih po združitvi s Partijo delovnih ljudi Madžarske potisnili v ozadje. Zdi se nekateri ugledne socialne demokrate kooptirali v CK in izvolili v politbiro, več pa jih je v raznih vodilnih položajih v upravi. O politiki na vasi pravi Göre, da je glavna naloga partije izkoristiti velikanske rezerve, ki jih predstavljajo individualne kmetije, pri čemer je treba popraviti napake, storjene glede na srednje kmete. Proti kulakom borbe ni treba zaostri, potrebna pa je večja budnost.

Pomembna kulturna prireditve v Sesijsku

Trst, 26. avg. Danes popoldne je bila v Sesijsku 50-letnica ustanovitve prosvetnega društva »Morje«, ki je pomenila hkrati obnovo prosvetnega dela v tem skrajnem zahodnem delu Tržaškega ozemlja. Na prireditvi so sodelovali pevski zbori iz vse soseščine. Vrsta govornikov je poudarila staro kulturno izročilo Sesijsincev in označila obnovo prosvetnega dela za dokaz trdnje volje, da bo ljudstvo ondotnih krajev tudi v prihodnje branilo svojo kulturo in svojo zemljo. Na prireditvi se je zbralo mnogo ljudi iz vse tržaške okolice in tudi iz mesta.

Kriza v Pakistanu

Kaj pravi londonski »Times« o položaju v deželi, katere režim spada med oporne stebre britanske politike v jugovzhodni Aziji

Od kar je bila letos spomladi v Pakistanu proglašena islamska republika, je bilo zelo malo novic o notranjem položaju v tej deželi. Te dni pa je londonski »Times« objavil pod zgornjim naslovom naslednji članek o sedanjem položaju v Pakistanu:

Aretacija uglednih pristašev Muslimanske lige v Karadžiju in odlok o prepovedi demonstracij in sprevedov kažejo, da je politični položaj v Pakistanu, ki se je pred šestimi meseci začel slabšati, zdaj postal kritičen.

V zahodni Bengaliji je deželni parlament (katerega zasedanje je bilo v maju prekinjeno), zdaj ponovno odgodil zasedanje, ravno v trenutku, ko bi se moral sestati. V Karadžiju pa je prišlo do demonstracij proti britanskemu generalnemu policijskemu inspektorju siru Oliveru Graceu in začele so krožiti govorice, čeprav jih je on demantiral, da name-

rava predsednik vlade Caudri Mohamed Ali zapusti Muslimansko ligo, da bi ustanovil novo stranko.

Nesposobnost osrednje vlade, da bi dosegla sporazum z Indijo glede Kašmira, dejstvo, da ni zagotovila, da bi vlada vzhodne Bengalije zadovoljivo odpravila pomanjkanje živila, ter težnja, ki jo čutijo v enaki meri vse stranke tako v središču kakor v dveh pokrajinah, da je treba namreč čimprej določiti stališča pred centralnimi parlamentarnimi volitvami (ki bi morale biti po prvotnem načrtu marca prihodnjega leta) — vse to je povzročilo, da je položaj zdaj še težje obvladati.

Možno je, da nemiri v Karadžiju niso bili posledica docela protibritanskega čustev. Toda ti, ki uporabljajo anticolonializem kot politično geslo, izkoriščajo britanske težave z Egiptom kot orožje proti sedanji centralni vladi.

Zadrega centralne vlade glede podpore ljudstva je očitna že več mesecev, nikjer pa ni tako jasna kot v vzhodni Bengaliji. Leta negotovost je pripravila vlado do tega, da je intervenirala, da se ne bi v Daki pojavila vlada, s katero se ne bi mogla sporazumeti. Zdi se, da namerava centralna vlada zdaj tam, kakor tudi v Lahoru, čim dlje ohraniti režim, na podporo katerega se lahko zanese, in ne glede na to, ali uživa podporo ljudstva ali ne.

Glavni nasprotnik vlade Združene fronte v vzhodni Bengaliji je bila Suravadijeva nevtalistična liga Avami, ki postaja zdravna vedno bolj popularna ne samo v javnosti, temveč tudi med člani deželne zbornice. Malone gotovo je, da so zasedanje parlamenta odgodili zato, da to dejstvo ne bi prišlo na dan.

Kako dolgo more trajati takšna politika, ne da bi prišlo do politične anarhije ali vojaške diktature? Morda volitev ustavodajne zbornice v marcu prihodnjega leta sploh ne bo, (ker v zahodnem Pakistanu še niso sestavili volilnih spislov). Prav tako je dvomljivo, ali bi sedanja vlada pametno ravnala, če bi jih tedaj izvedla. Če pa bo namesto tega zbrala drugo pot, če bo za nekaj časa opustila viden parlamentarne demokracije, bo morda ugotovila, da celo njeni pristajali niso neomajno na njeni strani.

S POTOVANJA PO POLJSKI

PO SVOJI LASTNI POTI

Varšava, avgusta.

Nova satira

O citatu

Sklepi VII. plenuma CK ZDPP o političnem in gospodarskem položaju dežele ter nalogah Partije vsebujejo en sam citat — Leninovo stališče o »birokratizmu«. »Nadaljevanje boja proti birokratizmu je brezpogojni in resnuno potrebn pogoji za nadaljnjo uspešno socialistično izgradnjo« in dalje: »Boriti se proti birokratizmu do kraja, do popolne zmage nad njim, je moč samo, če vse prebivalstvo sodeluje v upravljanju«.

Boj proti tako pojmovanemu birokratizmu je imel na Poljskem velik odmev. Tudi prej so bili na Poljskem birokrati, v podjetjih, v odborih, v zavodu za socialno zavarovanje. Tisk je napadal arhivarje, ki jim leže akti po deset dni na mizi, ne da bi jih vpisali. Napadal je razdeljevalce, ki pošiljajo blago »po ključu« v posamezne kraje, ne da bi upoštevali potrebe. Zdi napada birokratizem v njegovih koreninah in opozarja na njegove prave posledice. Birokrati, ki so jih že prej smešili v tisku in na gledaliških odrih, so bili predmet pomilovanja, ker so ljudje mislili, da bi njihovi kritiki »napake sistema radi ožigosali na posameznike«. Ko tisk zdaj obsoja birokratizem ali ko na gledališkem odru karikirajo to ali ono politično stran birokracije, je čutili resno pravo kritiko.

Značilen je n. pr. dvopt o birokratizmu, ki zbija na odru satiričnega gledališča bučen smeh tisočih Varšavcev, ker je v svoji kritičnosti zdrav. Skromen uradnik, ki mu moli iz žepa kot znamenje »čina« tintni svinčnik, pripoveduje svoje sanje kurirju v predstobi ministrovega kabineta. Sanjalo se mu je, da se koplje na Palm Beachu sredi filmskih lepotic in pije koka-kolo. Tedaj pa pride »višja šarža«, ki ima v žepu dva tintna svinčnika in uboga uradnika para mu pripoveduje, da se koplje v Nici v Franciji, kjer ima Komunistična partija za seboj 25% Francozov itd. Filmske lepotic se spremene v članice »Comedie Française«, ki je nedavno gostovala v Moskvi, koka-kola pa v sok pomaranč, ki zore v Tuniziji, kjer je narodnoosvobodilno gibanje zmaga. Ko pride tretji uradnik s tremi tintnimi svinčniki v žepu, se Palm Beach oziroma Nica spremeni v Krim, filmske lepotic, oziroma članice »Comedie Française« v balerine, odlikovane s Stalinovo nagrado, koka-kola oziroma pomarančni sok pa postane krimsko vino.

V iskanju svoje poti v socializmu se bori Poljska proti mehaničnemu, formalnemu »odstranjevanju« nekaterih ovir na poti k bistvenim spremembam. Značilno je v tem pogledu, kako gledajo na planiranje. Državni plan je doslej zajel zelo mnogo indikatorjev. Dognali pa so, da s tem zavirajo pobudo od spodaj. Zato so pristojne oblasti odredile, naj se zmanjša število indikatorjev, da bi imeli organi planiranja, od ministrstva do podjetij, večje možnosti, da bi dali k centralnim planskim indikatorjem svoje na podlagi temeljitejšega poznavanja proizvodnih možnosti. Dobili so manj pokazateljev, vendar pa je to še zmeraj dokaj zajetna knjiga. Neki poljski voditelj nam je dejal: »Tovariši, ki so ugotavljali nove planske indikatorje, so posamezne samo mehanično zožili ali brisali. Niso namreč razumeli, da nam je potrebna nova koncepcija planiranja.«

Zanimanje za naše izkušnje Na Poljskem smo se mudili, da bi jo spoznali, pa smo mnogo po-

Z VSEH STRANI SVETA

VZHODNA NEMCIJA ODHOD SOVJETSKJE LETALSKE DIVIZIJE

Berlin, 26. avg. (AFP). — Sovjetska letalska divizija, ki je bila stacionirana v Oranienburgu, je danes zapustila vzhodno Nemčijo in se vrnila v SZ. Ob njenem odhodu je bila svečanost, na kateri je govoril zunanji minister Bolz, ki je terjal od zahodnih sil, naj zmanjšajo svoje oborožene sile v Zahodni Nemčiji.

JUZHNA TIROLSKA PLAZ ZASUL BRENNERSKI PRELAZ

Bozen, 25. avg. (AP). — Velike količine zemlje in kamenja, ki so se utrgale, so zaprle alpski prelaz Brenner med Italijo in Avstrijo. Nekaj sto delavcev čisti prelaz, ki je zasul v dolžini kakih 100 m. Nekaj minut, preden se je utrgal zemeljski plaz, je tlel vozil vlak.

TURCIJA VLOM V GRŠKO VELEPOSLANIŠTVO

Atene, 26. avg. (Reuters). — Danes je bilo tu objavljeno, da je bilo vloženo v prostore grške veleposlanstva v Ankari. Po prvih poročilih so iz veleposlanstva izginili važni dokumenti, med njimi tudi dokumenti vojaškega značaja.

KATAR DEMONSTRACIJE PROTI VELIKI BRITANiji

Damask, 26. avg. (AP). — V Kataru na petrolejskem področju v Perzijskem zalivu je prišlo do demonstracij. Demonstranti so vdrti v britanski konzulat in na njem izobesili egiptovsko zastavo. Vzklikali so proti Veliki Britaniji in za Egipt. Britanski vladi so poslali brzojavko, v kateri jo opozarjajo, da bodo petrolejske naprave v Kataru uničili, če bo Anglija napadla Egipt.

ALŽIR HUDI SPODAI

Alžir, 26. avg. (Reuters). — Na več krajih v Alžiru je prišlo danes do spopadov med francoskimi četami in uporniki. Na bulvaru Carne v mestu Alžiru so uporniki napadli skladišče goriva. Škoda je velika, nekaj ljudi je bilo ranjenih. Med Constantine in

SEVERNI VIETNAM VPRAŠANJE JAPONSKIH REPARACIJ

Hanoi, 26. avg. (Nova Kitajska). Zunanje ministrstvo Demokratične republike Vietnam je objavilo komunique, v katerem je rečeno, da ima pravico do japonskih reparacij. Razširilo so se glasovi, da je južnovietnamska vlada navezala stike z japonsko vlado v zvezi z reparacijami, ki naj bi jih Japonska plačala Južnemu Vietnamu. V izjavi ministrstva je rečeno, da ima Severni Vietnam kot del vsega Vietnama prav tako pravico do reparacij, ker so japonske okupacijske čete tudi na njegovem ozemlju povzročile razaranja in škodo.

LIBANON MEDARABSKI OBISKI

Beirut, 26. avg. (AFP). — Libijski kralj Idris, ki se zdaj mudi v Libanonu, je sprejel povabilo jordanjskega kralja Husaina na obisk. Datum obiska v Jordaniji bodo določili kasneje. Po zadnjih vesteh je bilo med neurjem ubitih 80 ljudi, 150 pa ranjenih. Veter je imel ponekod hitrost 120 km na uro.

Marszałowska — ena glavnih ulic obnovljene Varšave

potrebi podrobneje obrazloži določeno zadevo ali da kot strokovnjak podrobneje pojasnila.

Povprečno imajo naši okrajni sveti 10 do 12 sej letno, nekateri pa tudi manj. O važnejših vprašanjih, kjer je potrebno, da ukrepa še kak drug svet ali upravni organ ljudskega odbora, so včasih skupne seje. Kadar to ni nujno, se vabi na sejo le zastopnik drugega sveta, organa ali organizacije. Na sejo okrajnega sveta se vabijo tudi novinarji.

Večina okrajnih svetov pošilja poročila tajništva za notranje zadeve skupno z zapisnikom seje ter sklepi občinskim ljudskim odborom.

Uspešnost seje sveta se je pokazala tam, kjer pripravi tajništvo za notranje zadeve dobro poročilo, kjer je pravilen kadrovski sestav, kjer člani sveta pred sejo preštudirajo poslano poročilo in se na sejo pripravijo.

Načelnik tajništva za notranje zadeve mora svetu podati letno poročilo o delu tajništva in njegovih organov, predsednik sveta pa vsaj enkrat na leto poročati okrajnemu ljudskemu odboru o delu sveta in o delu organov za notranje zadeve. Seveda je potrebno, da najvažnejša vprašanja s predlogi sveta predsednik okrajnih svetov tudi med letom spravi na seje ljudskih odborov. Dogaja pa se, da okrajni ljudski odbor zahteva, da mu poroča načelnik tajništva za notranje zadeve o določenem vprašanju.

Iz vsebine dela svetov je videti, da so zadeve, ki jih ta svet obravnava, obsežne, važne in pestre. Zaradi tega prihaja ponekod do izraza želja, naj bi svet imel začasne ali stalne komisije za posamezna področja ali za posamezna vprašanja. Svet za notranje zadeve in splošno upravo OLO

Zagreb ima n. pr. 5 takih teles v obliki stalnih komisij, v katerih so predstavniki družbeno političnih organizacij predstavnikov posameznih služb notranjih zadev. Predsednik komisije je član okrajnega sveta.

Pravilno je tudi, da se okrajni sveti zanimajo za delo občinskih svetov, da jim pomagajo s svojimi ugotovitvami in izkušnjami. Primer, da je predsednik okrajnega sveta sklical sestanek predsednikov občinskih svetov, da jim nudi pomoč pri začetnem delu občinskih svetov, je hvale vreden. Včasih je potrebno, da predsednik sveta ali kakšen drug član sveta sodeluje na sejah drugih svetov ali organizacij, ki morajo koordinirati svoje delo z delom sveta, pristojnega za notranje zadeve. Dober vzgled je primer, ko sta na skupni seji dveh svetov o skupnem vprašanju bili podani dve poročili. Vsaj enkrat na leto navadno poroča na seji sveta tudi okrajni sodnik za prekrške oziroma predsednik okrajnega senata za prekrške.

Ne smemo prezeteti, da imajo načelne določbe o sejah svetov statuti ljudskih odborov. Okrajni sveti imajo že utrjene metode dela, ki pa se z nenehnim razvojem dela teh svetov stalno izpopolnjujejo. Prav je, da se dobro izkušnje glede oblik dela med okrajne posredujejo, posebej pa, da se take izkušnje okrajnih svetov posredujejo občinskim svetom, ki naj svoje izkušnje med seboj izmenjujejo.

V. Dajanje smernic organom za notranje zadeve

V 7. členu zakona o organih za notranje zadeve je tudi rečeno, da sveti ljudskih odborov, ki so pristojni za notranje zade-

ve, dajejo organom za notranje zadeve smernice.

Po 43. členu istega zakona se mora tajništvo za notranje zadeve okrajnega ljudskega odbora pri opravljanju notranjih zadev izključno pristojnosti federacije ravnati po instrukcijah in ukazih zveznega oziroma republiškega državnega sekretariata za notranje zadeve, v zadevah, ki so splošnega pomena za federacijo oziroma ljudsko republiko, pa po njenih instrukcijah. Zadeve iz izključne pristojnosti federacije so po 12. členu tega zakona: državna varnost, kontrola potniškega prometa čez državno mejo, kontrola nad prebivanjem in gibanjem tujcev, spravljanje tujega tiska v državo in njegovo razširjanje, potni listi in zvezno državljanstvo. V 13. členu pa so naštetje notranje zadeve, ki so splošnega pomena za federacijo: kriminalistična služba, zaštita javnega reda, vzdrževanje javnega reda in miru v federaciji, varnost prometa na javnih cestah, uporaba predpisov o družtvih, zborovanjih in drugih javnih shodih, o drugih političnih pravicah državljanov in o prometu s strelnim orožjem, strelivom in razstrelilnimi sredstvi, zadeve izvršitve kazni, varnostnih ukrepov in vzgojnih poboljševalnih ukrepov ter zadeve civilne zaštite in organizacije ter vzgoje ljudske milice.

Vertikalno vsedržavno zavarovanje izpolnjevanja zveznih in republiških instrukcij in ukazov po okrajnem tajništvu za notranje zadeve o vprašanjih izključne pristojnosti federacije in poslov splošnega pomena za federacijo je seveda nujno zaradi posebnosti službe organov za notranje zadeve. Potrebna je namreč enotna politika glede državne meje, enotno vodstvo državne varnosti, enotna politika do ino-

zemskega tiska, enotno izvrševanje prijavne službe tujcev, potreben je enoten sistem organizacije borbe proti kriminaliteti, enoten sistem za vzdrževanje splošnega reda in miru v državi, enoten sistem prometnega reda na cestah itd. Vse te zadeve splošno državnega pomena terjajo enotno organiziran aparat v cel državi, ki lahko nastopa z enotno delujočim mehanizmom. Ne bilo bi n. pr. prav, če bi veljala v posameznih predelih države različna merila za izdajanje potnih listin, saj gre za globlje poseganje v pravice državljanov, čisto pa je odvisno od reciprocitnih odnosov z določeno državo itd. Včasih je pri tej službi, čeprav redkeje, tudi nujno potrebno v posameznem primeru celo v zveznem merilu odločiti, ko gre za vsedržavni interes ali če gre za dejavnost na različnih območjih države ali celo zunaj njenih meja.

Toda zelo bi bilo narobe, če bi se to nujno zvezno in republiško zavarovanje izvajanja splošnih instrukcij in izjemnih posameznih ukazov razumelo tako, da okrajni svet ne more dati v zadevah iz izključne pristojnosti federacije in v zadevah, ki so splošnega pomena za federacijo, organom za notranje zadeve smernice za njihovo delo, ker s tem ni prizadeta pravica zveznega oziroma republiškega državnega sekretariata, da dajeja obvezne instrukcije oziroma v zadevah iz izključne pristojnosti federacije tudi ukaze. Mislim, da bo v praksi prišlo do nasprotij med smernico in instrukcijo oziroma ukazom zelo redko, saj tudi doslej v praksi ni bilo drugače, ter mi niso znani kakšni posebni problemi, ki bi o tem vprašanju nastali, saj naši organi ljudskih odborov dobro razumejo splošne enotne državne interese.

(Nadaljevanje prihodnje)

ŠOFERSKI IZPIT

Dušan je odšel zadnje krajcarje in vse kaže, da bo v kratkem dobil roler ali scooter, kot piše na prospektih Tovarne motornih koles v Kopru. Tega svečanega dogodka, ko bo radostna vest završala med vso žlahto, se še posebej veseli bližnji in daljnji znanci, ki upajo, da jih bo Dušan z motorjem popeljal na Vrhi ali pa naravnost k morju. Krivični bi bili, če bi trdili, da se Dušan motorja ne veseli, toda odkar se je začel duševno pripravljati na trenutek, ko bo

Medtem, ko je Dušan ugibal, kaj se je zameril, da ga je mojster vzel na piko, je podzvestno pustil sklopko in motor je začel pisati osmice po ugasku. Sam sebi ni mogel verjeti, da mu je šlo tako gladko, pa vendar se je izkazalo, da je bila vsa trema odveč. Dušan je dokazal, da obvlada vozilo. Toda to, kar je uspešno pravkar prestal, je šele tretjina izpita.

Pustimo Dušana med množico kandidatov, ki se brezosebno

»Diferencial ima nalogo,« je v spomin na gimnazijska leta junaško začel Dušan, takoj zatem utihnil, potem pa polglasno dodal:

»Da nam obrača kolesa.«

»To ni zadosti.«

»Diferencial ima nalogo, da nam na ovinkih ... da nam na ovinkih hitreje obrača zunanje kolo in ... in da nam skratka na ovinkih uravnava razliko med notranjim in zunanjim kolesom.«

Soferski izpit ni težaven

Doslej so še vsi kandidati trdili, da je najtežji izpit iz cestno-prometnih predpisov. Vendar v resnici ni tako. Res je le to, da je ta izpit v skladu z naraščajočim prometom v Ljubljani. In ker je le-ta v dneva v dan pomembnejši, sprašuje na tem izpitu kar sam predsednik izpitne komisije.

Do takrat, ko bo prišel na vrsto za izpit Dušan, imamo še nekaj časa. Zato izkoristimo prilžnost in poslušajmo, kaj vse nam bo povedal načelnik prometnega oddelka Okrajnega tajništva za notranje zadeve Hinko Kapun:

»O šoferskih izpiti trdijo, da so najtežji v Ljubljani. Jaz osebno nimam tega občutka, ker se mi zdi, da temeljito poznavanje cestno-prometnih predpisov precej prispeva k varnosti prometa. In če bi bili šoferski izpiti tako pretrano težavni, potem seveda ne bi imeli v Ljubljani 5025, (od tega 111 žensk) šoferjev-amaterjev in 2307 (od tega 5 žensk) poklicnih šoferjev. Ne morem pa se znebiti občutka, da ima strah velike oči in da nekateri posamezniki, ki se niso pripravili na izpit v tem ali onem moto-krožku,

»otroško sobo«, v kateri je peštra vrsta miniaturnih cest, križišč, avtomobilčkov in drugih igrarij.

»Kakšen izpit delate danes?« je bilo prvo neuradno vprašanje, na katerega je Dušan uradno odgovoril:

»Delam izpit za motor.«

»Za kakšnega pa, prosim? Za takšnega, ki poganja cirkularno ali za elektromotor?«

»Oprostite, delam izpit za motorno kolo.«

Po takšnem uvodu, ki običajno zabava komisijo, kandidata pa ne, je Dušan uredil svoj možganski trust in odlično reševal zamotane naloge prednosti vozil na tej ali oni cesti. Prav tako mu ni bila tuja vrsta pisanih cestno-prometnih znakov. Skratka, Dušan je veliko vedel in lepo govoril.

Zato je opravil izpit. hy

Z Dušanom pred izpitno komisijo - V Ljubljani je 5025 amaterjev in 2307 poklicnih šoferjev

Poznavanje cestno-prometnih znakov in prednosti na križiščih je osnova za uspešno opravljanje izpita.

PONEDELJSKO KRAMLJANJE

V roku sedmih dni

Kdor je podkovan v zgodovini, ve, da je bilo število sedem zaradi svoje za človeštvo usodne posebnosti, svetosti in drugih lastnosti že davno češćeno, saj je bilo, kot pravi izročilo, upoštevano celo pri stvaritvi sveta.

Številni stari in prastari zapiski nam razodevajo, da je egiptovski Jožef kasneje natančno razkril zaskrbljenemu faraonu pomen sedmih debelih in sedmih suhih krav, sedmih polnih in sedmih praznih vrčev, ki jih je le-ta ves potan videl v sanjah.

Razen tega so včasih praznovali na zelo svečan način prvi dan vsakega sedmega meseca, katerega večji del je bil posvečen praznovanju. Še pomembnejše je bilo, da je bilo vsako sedmo leto sveto. (Dandanes, ko svet s tako strahotno naglico drči v pogubo, je ta rok očitno predolg in ga je bilo treba prilagoditi pogubonosnim razmeram.) Nepopisno svečano pa je bilo zaradi sedmere svetosti vsako sedemkrat sedmo leto, ko ni bilo svečanostim in svetim obredom ne konca ne kraja.

Spričo tega je bilo popolnoma razumljivo, da mora imeti temeljski stebel sedem vej, da mora obred posvetitve v duhovniški stan trajati sedem let, da je sedem pečatov zapiralo knjigo pretekla in da je sedem zakramentov, ki pomagajo pregrešnemu mesu preko življenjskega praga.

Motili bi se kajpak, če bi mislili, da je s številko sedem povezano le, kar je svetega. Čudežne lastnosti tega števila je poznal Satanus, ki je nič čudnega slutel ljudem, ko so slavili in praznovali, vtihtapili v dušo sedem naglavnih grehov, ki med njimi

požreznost ni bila najbolj brez pomena.

Zategadelj ni čudno, da so bili neredki obredi očiščevanja in pokore povezani s sveto številko sedem. Sedem dni so se včasih postili, se posipali s pepelom po glavi in obžalovali svoje grehe in zablode, kajti niti šest niti osem nista sveti številki.

Vera v čudežno moč števila sedem, ki so vanjo verjeli celo Pitagorejci in ves stari svet, ki je bil kar se da ponosen na svojih sedem čudežev, natančno popisanih v knjigi »De septem orbis miraculis«, pa se je očitno ohranila do današnjih dni.

Tako bi vsaj sklepali po tistih pismih, ki so v zadnjem času nekaj dni zapored prihajala uredniku v roke in ki so se, čeprav je bilo vsako drugačno, vsa končala do pike enako: »Če v roku sedmih dni ne storite tega in tega, potem ...«

Zgodilo se je namreč, da je neki novinar kritično obravnaval razmere v podjetju X. Vodilni uslužbenec podjetja je kršil številne predpise in zapostavljal delavsko upravljanje. Rahlo je kazalo, da je pri kakšnih nepravilnostih poslovanja morda tudi sam udeležen, vendar je to le kazalo. Zato tega novinar ni zapisal, niti slutiti ni dal, le grajal je nevzdržne razmere, ki so skoraj privedle do poloma podjetja.

Drugi novinar je zapisal, kako so na ljubljanskem trgu ugotovili, da je neko podjetje s sadjem in zelenjavo proti predpisom nakupovalo solčve in drugo kar pri kmetih na tržnici in vse odpegljalo s kamionom svojim potrošnikom kakih 100 km daleč.

Tretji častnikar je grajal, neko naše podjetje, ki si je sicer s svojim uspešnim delom že lepo utrla pot na tržišče in s svojimi izdelki uspešno konkurira nekaterim uglednim tovarnam v tujini. Novinar je to vedel, vendar je kljub temu zapisal, kakor je bil zvedel, da nekaj izdelkov ene izmed zadnjih pošilk ni povsem ustrezalo po svoji kakovosti.

Četrty novinar je šel na službeno pot. Na poti pa je naneslo tako, da se je pripeljal na kraj nekega požara, ki ga je dan kasneje popisal v časniku. Povprašal je bil namreč tu in povprašal tam, komu je pogorelo in kolikšna neki je škoda. Ničesar pa ni pisal o vzrokih požara in o različnih domnevah, ki je o njih šlihal.

In naj so se torej vsi štirje še tako trudili, da bi poročali pošteno in točno — vse od kraja so »prizadeti« obdolžili, da so pisali »laži in izmišljotine«, ter da je treba v roku sedem dni vse, kar so napisali, preklcati, ker bodo sicer tožili.

Stvari pa so se drugače zasukale. »Kaj torej ni resničnega,« se je glaslo vprašanje vodilnemu uslužbencu, ki je hip prej zatrdil, da je vse neresnično, kar je pisal prvi novinar.

»Marsikaj,« je rekel.

»Torej ne več vse!«

Potem se je razvijal pogovor naprej in od marsikaj je ostalo nekaj, od nekega pa nič ter se je izkazalo celo, da tista slutnja o nepravilnostih poslovanja, pri kateri naj bi bil vodilni uslužbenec tudi sam udeležen in ki je novinar niti zapisal ni, ni bila neutemeljena in da bi se zelo lahko sestavek še precej drugače glasil.

Toda »prizadeti« je še kar naprej vztrajal, da bo tožil in končno zavrnil predlog, da bi stopili skupaj z njim v podjetje in skupaj vprašali za mnenje še tega in onega.

»Za tako reč sem preveč živčen,« je rekel.

»Argumenti« drugega pisma so bili gosto napisani na lepem papirju.

»Ni res, da smo kupovali na ljubljanskem trgu, res pa je, da je neka naša uslužbenka kupila za svojo porabo (!) 32 kg fižola in 18 kg kumar za vlaganje. Zato so navedbe o našem podjetju gola laž in izmišljotina. To smo sedaj dobili za plačilo, ko se trudimo, da bi čim ceneje oskrbeli našega delavca. Zahtevamo, da pisec članka v roku sedmih dni vse prekliče, ker v nasprotnem primeru vložimo tožbo, saj je žalostno, da pridejo v naše dnevne časopise tako neresnične vesti, ki po nepotrebnem razburjajo potrošnike.« (Kdo ne bi verjel takemu močnim »argumentom« in tako krepki tiradi!)

Tretje pismo, pismo mladega podjetja, ki si je uspešno utrla pot, je v svojem delu seznanjalo z bolj ali manj znanimi historiatami podjetja in zatrjevalo, da so se izdelki zelo priljubili »našemu delovnemu človeku in intelektualcu« (!) »zaradi nizke cene in visoke kvalitete«. Zato po mnenju podjetja »ne more biti res, da bi bilo med zadnje pošiljke nekaj sto izdelkov neustrezne kakovosti«.

»Pa tudi če bi bilo,« stoji za tem zapisano v pismu, »vsi vemo, da radio stane tudi 70 tisoč din in da so podjetja do nedavnega nudila za take aparate le šestmesečno garancijo. Kako naj potemtakem nudimo za svoje izdelke, ki stanejo le bora dva tisočaka, kakšno posebno jamstvo!«

Četrto pismo se je nanašalo na požar:

»Ni res, da bi škoda znašala toliko in toliko, pač pa toliko in toliko. Ni res, da je bilo poškodovano pri tem toliko blaga, pač pa toliko in toliko.« (Skupna vsota je bila enaka vsoti, ki jo je navajal novinar.) Zaradi tega zahtevamo, da demantirate (!) vaše obvestilo, in pripominjamo, da so bile pozitivne kakor tudi negativne vesti, ki ste jih doslej o nas priobčevali, nepravilne ... In konec!

Nikjer pa ni bilo besede o vzrokih požara, o kakšni malomarnosti in podobnem — za kar tisti dan, ko je pismo prispelo, niso obstajale več le domneve, temveč dokazi.

Tako se je zgodilo, da je uredniško srce bolj in bolj polno prepričanje, da se je vera v čudežno moč števila sedem v današnjih dneh izrodila.

Res je sicer, da so zanesenjaki, ki govorijo in pojejo svojim izvoljenkam o sedmih nebesih. Prav tako je res, da smo nedavno gledali film »Sedma tančica« in drži, da nekateri stalno stavijo v loteriji na število sedem. Razen tega je tudi splošno znana resnica, da čez sedem let vse prav pride.

Vendar pa je tudi res, da so ljudje, ki mislijo, da je mogoče očistiti svojo krivdo in grehe v sedmih dneh. Toda ne z obžalovanjem, postipanjem pepela po glavi ali vsaj z dobrimi deli, kot je bilo to včasih, temveč modernizirano, če groze s tožbo.

In prav zaradi tega, ker se je njihova vera v čudežno moč števila sedem tako izmalicila, se potemtakem zdi, da do tožbe ne pride, če pa že pride, da jo zgubijo.

Kajti, kot stoji zapisano na začetku: število sedem je bilo od nekdaj češćeno zaradi svoje svetosti, čudežne moči in drugih usodnih lastnosti in torej ne gre, da bi z njim zbijali šale.

S. L.

Diferencial in vplinjač poznajo ženske včasih mnogo bolj »znanstveno« kot moški.

v skladišču prevzel nov bleščeč motor, ni bil več »ta pravi«. Upadla lica so izražala skrb, motne oči pa neprespane noči. Kaj ga je težilo? Nič drugega kot odstavček v uredbi o prometu na javnih cestah, ki pravi: V javnem cestnem prometu sme upravljati motorna vozila le oseba, ki ima predpisano vozniško dovoljenje. In ker si je treba to dovoljenje prislužiti v potu svojega obraza — tuja delovna sila tu nič ne zaleže — smo stopili z njim pred komisijo za izpite voznikov motornih vozil.

Prva tretjina

»Avtomobilisti naj ostanejo tukaj, motoristi pa naj gredo na praktično vožnjo v jamo na Vilharjevi cesti,« je oni dan pozval kandidat, zbrane v Kotnikovi ulici, predsednik izpitne komisije, ki ima v ljubljanskem okraju na skrbi promet in za katerega vsi vedo, da se piše Kapun. Medtem ko so avtomobilisti ostali v Kotnikovi ulici in teoretično dokazovali, da poznajo cestno-prometne predpise ter ustroj vozila, se je truma bledolčnikov napotila v jamo. Tamkaj je član izpitne komisije odmeril osem korakov v levo in osem v desno, zaznamoval kvadrat in vanj postavil dva kamna.

Se preden so utegnili vprašati zaviti oči in odpreti usta, nam je mojster pojasnil: »Veste, kdor v temle kvadratu napravi lepe osmice, ne da bi si pomagal z nogami ali s sklopko («kuplungo»), je praktično že naredil izpit.«

Potem se je začelo. Posamezno so prihajali kandidati na bencinskih konicah h kvadratu in z mnogo treme začeli voziti osmice. Dušan, ki je vedno pogledal vstran, kadar je mojster pozval naslednjega, je končno vendar prišel na vrsto. Ze je mislil, zapeljati »solo« v kvadrat, ko se je strogi mojster iznenada spomnil in najbližjemu velel, naj sede k Dušanu zadaj na motor.

Osmica pri praktični vožnji. Mojci ni delala nobenih težav.

»Kakšna razlika je med dvo in štiritaktnim motorjem?«

»Dvotaktni motor dela v dvočetrtinskem, štiritaktni pa v štiritrtinskem taktu.« Kdor bi povdobil v resničnost tega zaljubljenega odgovora, bi storil napak. Tega se je zavedal tudi inženir, ki je vztrajno zastavljal stvarnejša vprašanja o vplinjaču, o sobah, o kardanski osi, pa o elektriki in še tem in onem, kajti kdor hoče dobiti vozniško dovoljenje, ta mora dosti vedeti.

Dušan je vedel o delovanju bencinskega motorja mnogo več, kot je mislil. Le na koncu se mu je malce zataknilo, ko je dobil tole vprašanje:

»Povejte mi, kakšno nalogo ima diferencial?«

vendarle podcenjujejo šoferski izpit.«

Da ne bi Dušan predolgo brisal v robec prepotenih dlani in da bi bil tudi ta izpit čimprej pri kraju, smo prekinili razgovor in počakali, da je vstopil v

Vijak ga je izdal

SLICICE S CARINE

SLIKA ZA SPOMIN

Pred nekaj dnevi je prometna tablica ustavila avtomobil s tujo oznako, ki ga je vozil mehanik Rudolf Hittinger iz Münchena. Mož je bil namenjen na sinji Jadran in imel bi ga za pravega turista, če ga ne bi izdal droben vijak.

Ko so cariniki pregledovali avtomobil, so opazili, da pokrov prednjega sedea ni dobro pritrjen, čeprav je bil avtomobil nov. Sum je še bolj podkrepil premalo privit vijak.

»Prosimo vas, bodite tako ljubeznivi in pomagajte nam, odvit ostale vijake.«

Tuji potnik je bil sprva presenečen, potem pa je začel kričati: »Kakšen pa je to način? Ali tako sprejemate goste? To je vendar ... to je ...«

Medtem ko je iskal primeren izraz, pa je carinik že odprl pokrov: »Prosimo vas, povejte nam, ali tudi te stvari sodijo v vašo turistično opremo?«

Gospod Hittinger se tedaj ni niti obrnil, ker je vedel, da so našli njegovo pritrjeno blago: 2800 vžigalnikov in 130 garnitur naličnih peres.

„Kokošje mesto“

V trikotniku med železniško progo in cesto Osijek-Beli Manastir ter nekdanjim koritom reke Drave so začeli že leta 1947 graditi nenavadno mesto — Kokin grad, ki je največja farma za množično proizvodnjo plemenske in klavne perutnine v Jugoslaviji. Hkrati z graditvijo vedno več novih poslopij so na prostoru, ki meri približno 150 hektarov, začeli gojiti prve jate perutnine. Najprej so iz Danske uvozili okoli 2000 kokoši najboljših pasem. Vse te kokoši znesajo na leto povprečno okoli 260 jajc, kar pomeni nekako trikrat večjo nesnost od »domače« kokoši. Seveda graditelji te znamenite farne pri tem niso upoštevali »domače štajerske kokoši«, ki si je pridobila velik ugled ne samo doma, marveč tudi že v tujini.

Danes je kokošje mesto v polnem zamahu svoje edinstvene proizvodnje. Okoli sto inkubatorjev izvali vsake tri tedne okoli 200.000 piščancev. Tako morejo v kokošjem mestu, če gre vse po sreči, vzgojiti na leto okoli 2 milijona 500.000 piščancev za zakol in okoli 300.000 za plemo, kar pomeni v denarju čisti dobiček okoli 75 milijonov deviznih dinarjev.

Piščance negujejo po baterijskem sistemu ter jih obilno in kakovostno hranijo, zato zelo hitro rastejo in so že v tretjem mesecu teži od kilograma. Baterijski način ima predvsem to prednost, ker perutnino popolnoma zaščiti pred nalezljivimi boleznimi. Vendar to, kar so doslej zgradili v Kokin gradu, še ni vse. Farma ima veliko prihodnost, ker bodo na njej začeli predelovati kokošje meso tudi v konzerve. Hkrati z napredkom farne skrbi jo tudi za tiste, ki na farmi delajo in hranijo njene pernate prebivalce.

66 ljudi na kvadratni kilometer

Na vsak kvadratni kilometer pride v Jugoslaviji povprečno po 66 prebivalcev. Če motrimo gostoto naseljenosti po posameznih okrajih, dobimo povsem drugačno sliko. Tako je na primer kar v 49 okrajih gostota naseljenosti pod jugoslovanskim povprečjem, medtem ko se v 52 okrajih giblje od 50 do 80 prebivalcev na vsak kvadratni kilometer.

V tistih okrajih, ki obsegajo večja jugoslovanska mesta, kakor so Beograd, Zagreb, Ljubljana, Sarajevo itd., naseljenost na kvadratni kilometer najpogosteje presega 100 prebivalcev.

Nemogoče stanje v celjski mlekarji

Zaradi tega so prizadeti proizvajalci in potrošniki — V celjskem okraju ostaja dnevno velika količina neprodanega mleka — Konzum mleka na dnevnega prebivalca znatno pod normativom FAO — Ali naj zapro celjsko mlekarjo?

Pred leti so se v celjskem okraju ukvarjali s problemi okoli organizacije odkupa zadostnih količin mleka. Problem je bil večkrat na dnevnem redu in končno je tudi bil rešen. Zivnoredja se je na področju okraja izboljšala. V tej smeri se naprej deluje pospeševalna služba, katere rezultati so očitni. Mleka je sedaj v celjskem okraju dovolj. Tudi z odkupom ni nobenih težav — vsaj organizacijsko tehničnih ne. Poseben problem pa je v tem, ker celjsko podjetje »Mleko« ne more odkupiti vsega mleka, ki ga proizvajalci ponudijo. Dnevno ga ostane na terenu več kot tisoč litrov neprodanega. Celjska mlekarja odkupi dnevno povprečno 10.000 litrov mleka, vseh celotno do 12.000 litrov.

Pisali smo že o nemogočih teh-

ničnih in higienskih razmerah, v kakršnih obratuje celjska mlekarja — podjetje »Mleko«. Več mesecev je že minilo, a stanje se še ni popravilo. Nasprotno, celo poslabšalo se je. Naprave, ki bi naj omogočile zdravo predelavo mleka, so večinoma popolnoma odpovedale. Posledice takega stanja so v tem, da podjetje ne more predelati odvisnih količin mleka, ga ne pasterizira popolnoma itd. Potrošnikom se mleko zaradi tega kisa. Tudi zdravstvene ustanove se pritožujejo, da povzroča mleko iz celjske mlekarne razne motnje pri bolnikih.

Sedanja mlekarja ne sodi tja, kjer je sedaj: je brez sprejemnega prostora, hlajenja, ustreznih skladišč in kleti za zorenje sira. Z ulice se prah kadi naravnost v obrat. Stroj za pasteriziranje mle-

ka je pokvarjen, prav tako čistilec mleka. Omenjeni napravi sta tako pokvarjeni, da ju nikjer več ne morejo popraviti. Posebna komisija, ki je konec minulega meseca pregledala stanje v celjski mlekarji, je predlagala podjetju razne izboljšave, odnosno nakup novih naprav, pasterizerja za mleko in smetano ter čistilice za mleko. Le-to mora biti izvedeno v roku enega meseca. Če, da bo sicer sanitarna inspekcija v skladu s predpisi prepovedala mlekarjo obratovati. Za nakup omenjenih novih naprav potrebuje podjetje pet milijonov dinarjev. Na osnovi ugotovitev, ki jih je zabeležila zadnja komisija, ne bo sanitarna in delovna inspekcija odgovorna za morebitne posledice, povzročene od strani mlekarne. Torej, stanje je dokaj kritično. Delovni kolektiv je nemočen, da bi karkoli v svojem obratu izboljšal.

Omenili smo že, da ostaja na terenu precej neprodanega mleka, ker ga celjsko podjetje ne more odkupiti. Od količine povprečno 10.000 litrov mleka dnevno ga v maloprodaji potrošijo 4000 litrov, ostanek pa predelajo in to z veliko težavo. Glede na izredne ponudbe bi podjetje lahko dnevno odkupilo 15 do 18 tisoč litrov mleka. Pridelovalci, ki mleka ne morejo prodati, zelo negodujejo. Kaj ne bi. Večinoma si le-ti prizadevajo dvigniti mlečno kravo. Torej tudi individualno vlagajo del sredstev za pospeševanje. Prav tako pa zadržna pospeševalna služba troši vsako leto precej milijonov, da bi povprečno dvignila mlečnost pri kravah in tako omogočila rentabilnejšo govedorejo. Nekdaj torej ni v skladu s pospeševanjem kmetijske proizvodnje v okraju.

Kar se tiče možnosti za plasiranje viškov mleka, so več kot ugodne. Ne le da bi celjska mlekarja v ugodnejših tehničnih pogojih lahko predelala v kvalitetne mlečne izdelke veliko več mleka kot sedaj, marveč bi lahko mleko prodala v Zagreb in celo v Beograd. V omenjenih mestih mleka primanjkuje. Toda nepasteriziranega mleka ni mogoče nikakor prevažati. V poletnih mesecih delajo iz viškov skuto, leto pa prodajo v LR BiH. Če bi imeli najnujnejše naprave, bi lahko dnevno izdčali več sira in masla. S prodajo teh živil bi omogočili tudi rentabilnejše poslovanje in možnost izenačenja cene mleka v vseh letnih obdobjih. K.

Preizkušnja nove mehanične peči za kruh

Podjetje »Pecivo« v Novi Gorici je te dni preizkušilo delovanje nove moderne mehanične peči za peko kruha in peciva v novem poslopiju v Novi Gorici. Nova pekarna naj bi začela obratovati v začetku oktobra ter bo njena zmogljivost skupaj z manjšo pečo v Solkanu zadoščala za vse potrebe mesta in okolice. V spodnjih prostorih zgradbe bodo prodajalne za kruh, dalje brezalkoholne pijače in pecivo, zgoraj pa bosta imeli sedež okrajna Obrtna in okrajna Trgovinska zbornica. Poslopje bo skupaj z opremo stalo nad 30 milijonov dinarjev. Od tega je podjetje »Pecivo« prispevalo 23 milijonov, zbornici pa skupaj nad 7 milijonov dinarjev.

Gospodarska poslovna zveza v Dravogradu

V Dravogradu je začela delovati Gospodarska poslovna zveza. Te dni se je konstituiral odbor, ki so ga izvolili delegati iz 22 kmečkih zadrug Mislinjske, Dravske in Mežiške doline. Gospodarska poslovna zveza bo skrbela za vse odkupe na omejenem področju, za nabavo reprodukcijskega materiala, umetnih gnojil, v svoj sklop bo pa zajela tudi mlekarjo in Slovenjem Gradcu in skrbela bo za redno odkup in predelavo mleka.

O ustanovitvi proizvajalne poslovne zveze teče pa še razprava, ali bi kazalo ustanoviti v vsaki dolini svojo ali prav tako le eno. Za sedaj ima vsaka dolina svoj iniciativni odbor, vsi pa proučujejo, kako bodo rešili to vprašanje, da bo najboljšje.

Motiv iz Kopra

Varnost dve sto ljudi dnevno v njegovih rokah

O mladem šoferju, ki je v desetih letih prevozil več kot 400.000 km brez nezgode

»Za volan motornega vozila sem prvič sedel pred desetimi leti.«

Tako je pričel pripovedovati petindvajsetletni Stanko Stegel, ki mi je

»Ne. Doslej sem prevozil skupaj več kot 400.000 kilometrov brez nezgode. Razen kake nepomembne praske, mojemu vozilu ni utrpelo škode. Pravzaprav ...«

Šofer Stanko Stegel

med polurnim pomenkom v njegovem počivajočem avtobusu na koprskem pomolu tolikokrat dejal, naj to in one zanimivosti ne zabeležim. Toda če bi upošteval njegove želje, o njem navedeno sploh ne bi imel kaj zapisati. Zato naj raje kar sam nadaljuje:

»Zdaj mi toče peto leto službovanja pri podjetju »Slavnike«. Zadolžen sem. Pač rad vozim. Veliko pa pomeni tudi dobro vozilo.«

»Njegove velik sivomodri »Mercedes« z evidenčno tablico S 8699 je res lemenita reč. Izdelan je bil komaj lani v avgustu in ga je Stanko sam prevzel v Zahodni Nemčiji. To dragoceno in udobno vozilo je za sedaj nekakšna zadnja beseda avtomobilske tehnike in ni čudno, da je osemindvajsetletni sprevednik Karmel Muženič rekel:

»Zdi se, kot da sta Stanko in ta avtobus eno. Če je kaj narobe z vozilom, se zdi, ko da se je neareča pripetila njemu osebo.«

Kasneje sem sicer zvedel, da je Karmel — vsaj kar zadeva avtobus z evidenčno tablico S 8699 — presneto podočen Stanku, slednji pa mi je povedal še tole:

»S Karmelom prevozi povprečno pet tisoč in tudi več kilometrov mesečno. Na poti Piran—Ljubljana inava na skrbni varnost kakih 200 potnikov dnevno, vtem ko je na lokalnih relacijah v območju koprškega okraja njihovo število še enkrat večje.«

Ko pa sem ga vprašal, če je v desetih letih zabeležil kak karambol, je kratko dodal:

In hoče nočel, je namesto upornega Stanka nadaljeval Karmel...

Dne 15. februarja letos smo v našem listu objavili vest:

»Šoferju velikega avtobusa, ki je vozil na poti Buzet—Koper, so meteli in snežni vrtnici zastirali pogled na cesto. Sprito tega se je na mah znašel na cestnem robu in zadel ob mejnik. Vozarjeva prisrčnost je potnik obvarovala nezgode, koprsko avtobusno podjetje »Slavnike« pa še znatnejše škode. Ker je šofer vozilo takoj zavril, so bili poškodovani le odbijač, prednja prema in vrata. Stroški znašajo približno četr milijona dinarjev.«

Šlo je za avtobus z evidenčno tablico S 8699, vendar ga takrat ni šofiral Stanko. Prav tedaj je nekam nerad dopustoval na Potojškem. Nered — kajti najraje bi žrtvoval letni dopust, samo da ne bi prepuštil »svojega« vozila drugemu šoferju. Zato pa je Stanko že po nekaj dneh bivanja pri starših, sedel v avtobus in se kot potnik popeljal proti Kopru. Želel je pač videti, kako se godi njegovemu avtobusu. In glej, nekako sredi poti ga je sprevednik obvestil o nezgodi. In ko je avtobus naposled postal v Kopru, jo je neukant Stanko na vrat na nos mahnil v delavnico in se pred svojimi poškodovanim vozilom skorajda razjokal. Ogleval si ga je od vseh strani in molčal. Nikamor se mu ni več ljubilo in bržkone bi ostal kar v delavnici, če tovariši ne bi navsezadnje uspeli z obljubo:

»Popravili in pobarvali ti ga bomo tako, da o poškodbah ne bo niti sledi.«

Vj. K.

Priprave za gradnjo hidrocentrale v Ospu

Gospodarski strokovnjaki koprškega okraja so imeli te dni prva posvetovanja v zvezi z gradnjo hidrocentrale v Ospu. Hkrati so se sestali tudi zastopniki pivske, divaške in ilirskobistriške občine, ker bodo morali na teh področjih

Regulacijska dela na Rižani in Dragonji

Vodna skupnost v Kopru bo začela v začetku septembra z manjšimi popravili bregov na rekah Rižani in Dragonji. V primeru večjih nalivov bi namreč lahko reki poplavlili okrog 200 ha obdelovalnih površin. Stroški za popravila bodo znašali okrog 10 milijonov dinarjev.

preurediti cestni promet zaradi poplavljenih cest in poiskati novo bivališče 32 kmečkih gospodarjem.

Hidrocentrale v Ospu bo proizvajala 216 milijonov kilovatnih ur električne energije letno. Gradilo jo bo okrog 1000 kvalificiranih in nekvalificiranih delavcev pet let. V Ospu bodo montirali turbine in generatorje, težišče del pa bo v dolini reke Reke, kjer bo med vasi Prem in Gornje Vreme nastalo 18 km dolgo jezero. Voda iz tega akumulacijskega jezera bo pritekala do Ospa po 17 km dolgem rovu.

Zaradi zaježitve Reke bo moralo zapustiti sedanja bivališča 32 kmečkih gospodarjev. K sreči je prizadeto področje redko naselje-

no in s preseljevanjem ljudi in ocenjevanjem škode ne bo hudih težav. Delo bodo opravile posebne komisije do 10. septembra.

Po poplavitvi bodo Ostrožno Brdo, Suhorje, Buje in nekatere druge vasi ostale brez povezave. Zato so že zdaj začeli misliti na preureditev cestnega omrežja. Ker bo cesta Pivka—Ribnica—Bitnja—Ilirska Bistrica delno pod vodo, bodo rekonstruirali in asfaltirali cesto Pivka—Ilirska Bistrica čez Zagorje in Knežak. Pomembno vlogo pa bo imela tudi novozgrajena Brkinska cesta. Razen tega imajo v načrtu povezavo Brkinov tudi s cestama čez obe pregradi novega jezera k železniški progama Pivka—Reka in Pivka—Trst.

Gradnja hidrocentrale v Ospu bo pomembna tudi zaradi preskrbe z vodo Krasa in Slovenske Istre. Med drugimi nameravajo zajeti vrelec v Padežu, vodo iz Ospa pa bodo usmerili v Rižano. S tem bi se kapaciteta rižanskega rezervoarja tako povečala, da bi lahko uresničili tudi načrt namakanja kmetijskih površin koprške okolice. To vprašanje pa bo podrobno proučila še posebna komisija pri OLO Koper.

Zbrali so že pol milijona dinarjev

V Ormožu imajo samo en rešilni avto in še ta je tako obrabljen, da ga uporabljajo za prevoz ponesrečencev in bolnikov le ob veliki požrtvovalnosti šoferja in mehanika. Tolikokrat je pokvarjen, da z njim ne morejo biti nikakor zadovoljni. Zato so na pobudo zdravnika dr. Carfa začeli zbirati sredstva za nakup novega resilišnega avtomobila v Ormožu in bližnjih krajih, ki so navezani na ormoško reševalno postajo. Akcijo vodita zdravnik dr. Carf in predsednik Rdečega križa v Ormožu. Zbrali so že več kot pol milijona din, —k

Izpred sodišča Roparski napad sredi noči

»Sam ne vem, kaj mi je bilo, da sem se med potjo proti Skofji Loki nenehno odločal, da bom ostrašil ženske, ki sem jih zagledal pred seboj.« Tako je pripovedoval pred sodniki na glavni obravnavi 22-letni deček iz Skofje Loke J. S., ko se je moral zagovarjati, ker je 10. julija letos okrog polnoči napadel na cesti Kranj—Skofja Loka v bližini Srednje vasi dve ženski in ju s strašnilo pištolo prisilil, da sta mu izročili, ena najprej kuverto s 500 din gotovine, kasneje pa še ročno torbico in denarnik, drugo pa 1500 din.

Tega dne je Stanonik delal kakor običajno do desete ure zvečer v tovarni »Sore« v Kranju, nato pa se po kratkem zadržku v neki gostilni vračal proti domu v Skofjo Loko. Ko je prišel v bližino Srednje vasi, je srečal dve starejši ženski, ki sta prihajali iz nasprotne smeri. Po srečanju z njima se je obrnil in ju dohitel. Ko ju je vprašal, kako daleč je še do Zablance, je iznenada potegnil iz žepa strašnilo pištolo. Kl. J. je bil namerjal časa pred tem kuverto, ki jo je namerjal proti eni izmed prestrašenih žensk, rekoč: »Denar sem!« Z ženskama, ki sta bili od strahu kar trdi, ni imel težkega posla. Ena mu je takoj izročila kuverto s 500 din, ko pa se je

obrnil s pištolo še na drugo, tudi ta ni oklevala in mu izročila ves denar, ki ga je imela pri sebi. Napadalec je nato opozoril obe ženski, da morata molčati in ju pozval, da morata kreniti s ceste na polje proti nekemu korozlu v smeri postaje Zablance. Kakih sto metrov od ceste sta se obe ženski zaradi prestanega strahu vsedli na tla, ko ju je pa še nekaj nadlegoval, sta pa zbežali. Eno izmed njih je kmalu dohitel in jo zagrabil za vrat, jo začel dušiti in ker je kričala, ji je zamašil usta z dlanjo. Medtem ko sta se na tleh ravnala, ji je pa iztrgal še torbico in denarnik ter pobegnil.

Ko so Stanonika prijeli in mu izprali vest, je dejanje nekaj časa tajil, nato pa priznal, da ga je storil. Ker je bil mlad in do sedaj še nezakazan, je bil obsojen le na dva leti strogega zapor.

Ni bil zadovoljen samo z opravljanjem svojega poklica

Feto Nezirketi in Ibrahim Elmazovi, prvi iz Pristine, drugi pa iz Skoplja, sta se že pred leti naselila v Ljubljani kot čistila čevljev. Po-

leg tega posla pa sta se ukvarjala tudi z različnimi drugimi dejanji, ki so ju privedla končno na zatočno klop.

Nezirkeči, ki je bil, kakor je navedeno v njegovem kazenskem listu, že večkrat kaznovan, se je dne 25. januarja letos ponovno spopadil nad tujo lastnino. Najprej je popilval z nekimi prijatelji v vinski kleti »Visa« na Viču, nato pa se v gostilni »Loveca« v Rimski cesti. Zapitek pri »Lovecu« je hotel plačati eden izmed sopivcev s hlačnikom, vendar ga je potem pinal Nezirketi z drobižem, ki ga je vzel prijatelju iz zunanega žepa suk-njice. Po odhodu iz gostilne sta se razšla, okradeni pa se je mimogrede zlagalsi še pri svoji znanaki, kjer je opazil, da mu manjka 40.000 din. Tatvine je takoj osumil Nezirketi, ker po odhodu iz gostilne ni bil nikjer več, da bi mu bil lahko kdo drugi ukradel denar. Čeprav je Nezirketi dejanje zanikal, se je končno le izkazalo, da je tatvino izvršil prav on.

Poleg tega se je Nezirketi ukvarjal tudi z nakupovanjem tuje valute ter nedovoljeno trgovino, v kateri mu je drugoval tudi Elmazovič, ki se je specializiral pri tem za trgovanje z ročnimi urami.

Sodišče je obsodilo oba, in sicer Nezirketi na skupno kazen eno leto strogega zapor, Elmazoviča pa na 10.000 din denarne kazni. Oba bosta morala plačati tudi stroške kazenskega postopka. —k

Kaj zdaj,

HANS FALLADA

ROMAN

40

FANT?

»Pa si, Hans, nikar ne tajil! Seveda sem tudi jaz z znanimi gosti popila kozarec sekta...«

»Zganja,« je Pinneberg mračno dodal.

»Včasih pijem liker. Tvoja žena ga bo tudi.«

»Moja žena sploh ne pije alkohola.«

»Pametna si, Ovčka, koža se ti ne bo zgubala. Pa tudi za želodec je bolje. Zaradi likerja se redim, strašno!«

»Kakšno poslovno družino boš imela zvečer?« je vprašal Pinneberg.

»Glej ga no, Ovčka! Prav kakor preiskovalni sodnik! Tak je bil že s petnajstim leti. S katerim gospodom sta pila kavo? Cigaretni ogorek sem videl v pepelniku. Tak sin...«

»Saj si sama začela pripovedovati o tisti družbi, mama.«

»Tako?« je zategnila. »Zdaj pa nočem več. Če se tako kremžiš, nimam več veselja.«

»Pa kaj je vendar?« je bila Ovčka presenečena. »Saj smo bili še pravkar vsi tako dobre volje.«

»Vsakikrat mora ta pob začeti s tisto barsko zgodbo,« se je mama ujezila. »To se ponavlja že leta in leta.«

»Prosim! Saj nisem jaz začel, marveč ti,« je bil jezen tudi Pinneberg, Ovčka pa je gledala zdaj tega, zdaj onega. Takega tona od svojega Fanta ni bila vajena.

»Kdo je Jachmann?« se ni dal Pinneberg prav nič motiti. Njegov glas je bil nežen.

»Jachmann?« je vprašala Mia Pinneberg. Njene svetle oči so se nevarno zablistale. »To je moj trenutni ljubimec, s tem hodim spat. To je trenutno namestnik tvojega očeta, sin Hans, zato ga moraš spoštovati.« Kar pihala je od jeze. »Oh, ustavite, moram v to delikatno trgovino!« In že je bila na cesti.

»Vidiš, Ovčka,« je z zadoščanjem spregovoril Pinneberg. »To je moja mati. Takoj prvi trenutek sem ti jo hotel pokazati s prave strani. Takšna je.«

»Le kako si mogel biti tak, Fant!« je bila Ovčka prvič zares jezna na svojega moža.

XII.

Mama je zmagovalno odprla vrata: »Tu je vajina soba...«

Prižgala je luč. Umetno svetlobo se je mešala z ugašajočim septembrskim dnevom. Poprej je govorila o knežje opremljeni sobi. Zares je takšna tudi bila! Na vzvišenem prostoru je stala široka postelja s pozlačenimi okraski in z rdečo prebito odedo. Pred posteljo je ležala bela kožušina, nad njo pa se je bočil baldahin. Zares lepa postelja.

»Oj!« je bila Ovčka presenečena tudi v tem novem stanovanju.

»Toda to je prelepo za naju preprosta človeka!«

»Pristno je,« je ponosno rekla mama. »V slogu Ludvika Stiri-

najstege ali rokoko, ne vem natanko. Vprašajta Jachmanna, ta mi jo je podaril.«

»Podaril,« je pomislil Pinneberg. »Posteljo ji je podaril.«

»Doslej sem sobo vedno oddajala,« je nadaljevala mama Pinneberg. »Zares je videti lepa, prav udobna pa ni. Večinoma so stanovali v njej tujci. Za tole in za sobico zraven sem dobivala po dve sto mark mesečno. Vama jo dam za stotak.«

»Sto mark najemnine ne morem plačati, mama,« je pojasnil Fant.

»Zakaj pa ne? Sto mark vendar ni preveč za tako lepo sobo. Pa telefon bosta tudi lahko uporabljala.«

»Ne potrebujem ne telefona ne elegantne sobe,« se je Fant ujezil. »Niti ne vem, koliko bom zaslužil, ti pa že govoriš o sto markah najemnine.«

»Pojdimo kavo piti!« je rekla mama in utrlila luč. »Ker še ne veš, koliko boš zaslužil, se ne razburjaj zaradi najemnine! Mogoče pa boš sto mark zlahka odrlinil. Kar odloži ta tula! Čuj, Ovčka, postrežnica Möllerjeva me je danes pustila na cedilu. Saj mi boš malce pomagala, ali ne?«

»Prav rada, mama,« je rekla Ovčka. »Upam, da bom dovolj spretna. Veš, nisem še prava gospodinja.«

Nekaj minut kasneje je bilo v kuhinji takole: na pokvečenem tapciranem stolu je sedela mama in kadila cigarete drugo za drugo, pri pomivalniku pa sta stala Ovčka in Fant in sta pridno delala. Ovčka je brodira po vodi, Fant pa je brisal posodo. Vse-povsod po kuhinji so stali lonci z ostanki jedi, prava množica skodelic in vinskih kozarcev, krožnikov, pribora... Ovčka je pomislila, da najbrž niso pomivali posode že štirinajst dni.

ZAVESA NA EVROPSKEM VESLAŠKEM PRVENSTVU JE PRVIČ PADLA

Ruskinje dobile resne tekmice

Od lanskih petih naslovov gredo letos v SZ samo trije - Veliki presenečenja: skif in double-scull

Bled, 26. avg. — Zadnji dan evropskega veslaškega prvenstva za ženske je bil obenem tudi najvažnejši. S finalnimi boji je velika športna prireditev dosegla svoj vrhunec. Tudi zunanji okvir je bil danes še bolj slaven kot prejšnja dva dni. K temu je največji pripomočnik nekoliko milejša vreme, predvsem pa gledalci, ki so tokrat napolnili tribune na obeh straneh zaliva v Zaki. Svečanost prireditve je bila še poudarjena z uradnimi proglašitvami zmagovalcev, pri čemer so trem prvoplasiranim posadkam izročili kolajne ter dvignili na drogeve zastave njihovih držav. Za zmagovalno posadko so odigrali tudi državno himno.

Kot je bilo pričakovati, so največ uspeha zabeležile ruske veslavke. Osvojile so tri prva mesta, kar pa je nedvomno manj, kot so si obetale. Predvsem je prišel popolnoma nepričakovano poraz v double-scullu, pa tudi četrto mesto dvakratne evropske prvakinja Cumakove v skifu je izredno presenečenje.

Na obeh dosedanjih evropskih prvenstvih so vsa prva mesta pobrale posadke SZ. Tokrat so v dveh disciplinah Ruskinje morale priznati nadmočje drugih, kar je jasen dokaz, da so ženske veslanje uspešno razvijale tudi v drugih evropskih državah.

pa sta se topili od sreče. Zelo dober vtis je zapustila tudi Nemčija.

OSMEREC

Zadnja točka prireditve je bila obenem tudi najbolj zanimiva. Zamislite si mirno jezersko gladino ter šest vitkih čolnov, ki jih poganjajo izredno izenačene posadke. Osmerec je sam zapustil globok vtis. Kaj šele, če je na progi šest izenačenih ekip, ki se prav do zadnjega zavešajo borijo za prvenstvo. Osmerec Sovjetske zveze je uspešno odigral vlogo favorita. Skoraj vso progo je bil v vodstvu in v finalu izdržal napade odlične romunske posadke. Časovne razlike med vsemi čolni so bile zelo majhne in so celo Jugoslovanke, kot šestplasiirane veslave bolje od starega rekorda blejske proge. Z nastopom jugoslovanske osmerice smo zares lahko zadovoljni.

S kratko svečanostjo je bila po tekmovalni osmerci prireditvi na Bledu zaključena. Predsednik Mednarodne veslaške zveze g. Gaston Mullegg je zaključil III. veslaško prvenstvo Evrope za ženske in se ponovno zahvalil prirediteljem za zares uspešno organizacijo tekmovalja.

Ob koncu lahko upravičeno zapišemo, da je bilo žensko evropsko prvenstvo, kljub slabemu vremenu, uspešno uvertura v doslej največji športni dogodek v Sloveniji — evropsko veslaško prvenstvo za moške, ki bo na Bledu od 30. avgusta do 2. septembra.

Evgen Bergant

velik favorit tekme, pa se je plasirala na četrto mesto. Ni skrivala svoje žalosti, toda s svojimi besedami nasprotnice so mn prerasle, že pokazala, da zna športno prenesti poraz.

Double-scull. O njem smo spregovorili že spričo nezadovoljstva obeh ruskih tekmovalk. Nina Opeleņkova: »Zmaga nama je za las ušla zaradi slabe organizacije na cilju.« Ekaterina Zemljanskaja: »Ne morem se potolažiti. Treba bo počakati eno leto.«

Dr. Musiljeva (30) in Bartakova (36 let): »Naša zmaga je zaslužena. Upali sva na prvo ali drugo mesto. Tri leta sva se pripravljali na ta dogodek, skupaj v istem čolnu.«

Scull-četrvec. Tudi tu zmagovalke Ruskinje. »Nastopile smo z izposojenim čolnom, sedaj smo Nemkam za to drugo še bolj hvaležne. To je bila nepozabna borba z Romunkami in Madžarkami. Mišice so se nam tako rekoč trgale in zdelo se nama je, da bo čoln popokali.«

Florica Bruteanu, št. 1 v romunskem scullu: »Dobro smo začele, slabe pa smo bile v finalu. Imele smo slab ritem. Zadnjih 50 m pa smo bile brez nje.«

Z osmercem se je končalo. Naše tekmovalke: »Ob startu smo zaradi nerodnosti skrivile krmilo. To ni izgovor, ni se bilo težko prepričati, da govori resnico. Zadovoljne smo, čeprav smo bile zadnje. Razlika med prvimi in našim čolnom ni bila velika.« In zmagovalke — Ruskinje: za vseh osem je odgovorila krmarka Maša Fončeva: »Naše nasprotnice so bile močnejše kot smo pričakovale.«

D. Kureš, T. Kristan

DRŽAVNO STRELSKO PRVENSTVO KONČANO

Uspeh v vseh pogledih

V zadnji disciplini — težka precizna puška — je zmagal Nemanja Marković

Ljubljana, 26. avg. — Na strelišču ob Dolenjski cesti je bilo danes zaključeno XI. državno strelsko prvenstvo. Podpredsednik Strelske zveze Jugoslavije je še zadnjičkrat izročil zmagovalcem v streljanju s puško malokalibrske in težke puške pokale in derila Strelske zveze Jugoslavije, nato je bila iztonitana državna himna, Bogdan Jež pa je spustil državno zastavo z droga.

Zadnji dan tekmovalja je bila na sporedu samo ena disciplina: streljanje s težko precizno puško. Nastopilo je osem strelcev. Že v prvih dveh položajih v ležečem in stoječem — je Nemanja Marković s pobjeno ostalim tekmovalcem, tako da njegova zmaga ni bila več vprašanje. Streljal je samo še za rezultat.

Bolj zanimiva je bila borba za naslednja mesta. Vendar so morali Rems, Jež in Planinc priznati premoč Prauhardta, Maška in drugi. Vendar pa njih še izmed njih ni dosegel več kot povprečnega rezultata.

194 MEDALJ

Tako so po sedemdnevem tekmovalju znani državni prvaki, ki bodo nosili ta naslov najmanj leto dni. Razen tega so tekmovali na letošnjem prvenstvu osvojili 194 medalj moštvo strelcev, izmed teh 57 zlatih, 66 srebrnih in 71 bronastih. Med republikami je naj-

več medalj osvojila Srbija — 55, Slovenija 54, Hrvatska 49, Bosna in Hercegovina 14, ter Makedonija in Črna gora po 11.

KVALITETEN NAPREDEK

Letošnje državno prvenstvo je bilo eno izmed najbolj kvalitetnih. Doseženo je bilo 13 novih državnih rekordov, ki so obenem tudi zelo dobri rezultati. K odličnim rezultatom je precej pripomogla tudi vzorna organizacija, ki je bila v rokah Strelske zveze Slovenije. Poudariti moramo velik uspeh pionirjev, mladincev in članic v streljanju s preciznim orožjem. Ta uspeh je porok, da

NOVI DRŽAVNI REKORDI

MOSTVENO: Vojška puška — Titova tarča: Hrvatska 2389; vojška puška: Slovenija 2365; malokalibrska puška — mladinci: Slovenija 2765; malokalibrska puška — članice: Srbija 2777; malokalibrska puška — pionirji: Srbija 1412; vojška puška — mladinci: Hrvatska 1093.

POSAMEZNO: Vojška puška — Titova tarča — člani: Krešo Anič (Hrv.) 503; leže: Dragoljub Milenković (Srb.) 180; stoje: Krešo Anič (Hrv.) 168; vojška puška hitro streljanje: Slavica Drinčič (Srb.) 10—91; vojška puška mladinci: Miroslav Stojanović (Srb.) 236; malokalibrska puška — pionirji: Zdenko Smit (BiH) 299; vojška puška: Mirko Mejavič (Slov.) 492.

NOVI DRŽAVNI PRVAKI

MOSTVENO: Vojška puška — Titova tarča: Hrvatska 2389; vojška puška: Slovenija 2365; malokalibrska puška — mladinci: Srbija 49-347; vojška puška mladinci: Slovenija 2765; malokalibrska puška — članice: Srbija 2777; malokalibrska puška — mladinci: Slovenija 2765; malokalibrska puška — pionirji: Srbija 1412.

POSAMEZNO: Titova tarča: Krešo Anič (Hrv.) 503; vojška puška: Mirko Mejavič (Slov.) 492; vojška puška — hitro streljanje: Slavica Drinčič (Srb.) 10-91; vojška puška — mladinci: Miroslav Stojanović (Srb.) 236; malokalibrska puška — članice: Dragoslava Marković (Srb.) 565; malokalibrska puška — mladinci: Jože Vrbinec (Slov.) 545; malokalibrska puška — pionirji: Zdenko Smit (BiH) 299; precizna malokalibrska puška — člani: Jože Vrbinec (Slov.) 1159; težka precizna puška: Nemanja Marković (Srb.) 1085; precizna puška: Karel Umek (Slov.) 557; vojška puška veterani: Pero Cestnik (Srb.) 482.

VČERAŠNJI REZULTATI

Težka precizna puška: Nemanja Marković (Srb.) 1085, Stevo Prauhardt (Hrv.) 1067, Zlatko Mašek (Hrv.) 1061, Fedor Rems (Slov.) 1060, Gradimir Bončić (Srb.) 1060, Bogdan Jež (Slov.) 1059, Vlado Bašić (Hrv.) 1049, Franc Planinc (Slov.) 1041.

strelcem ne manjka dobrega kadra. Najno je, da bodo v prihodnje strelske organizacije večji del pozornosti posvetile prav mladim strelcem, ki bodo lahko kasneje z uspehom zamenjali svoje starije kolege.

NOVO IME — JOŽE VREBINC

Z rezultati olimpijskih kandidatov v streljanju s malokalibrsko precizno puško ne moremo biti preveč zadovoljni. Čeprav imajo za povprečne rezultate izvor, da jim ob času tekmovalja v resnici ni bilo najbolj naklonjeno (trajala blazinost in veter), pa nismo ovrhvali za nestalnost svojih rezultatov. Medtem ko sta bila doslej najuspešnejša kandidata za Melbourne Mašek in Bončić, ostali pa so jima bili zelo nevarni, če je po državnem prvenstvu položaj premenil. Pojavilo se je novo ime — in obenem nov kandidat za olimpiado — mladinec Jože Vrbinec. Ta je sicer nepričakovano, toda zaslužen osvojil naslov državnega prvaka. Če bo tudi vnaprej dosegal stalno dobre rezultate, bo verjetno eden izmed tistih, ki bodo prejeli prvo list za Avstralijo.

Na Bledu je že devet moških reprezentanc, ki bodo s tekmovalcem začele v četrtek. Na silki spodaj Ivanov, prvak Sovjetske zveze, je eden izmed kandidatov za zlato medaljo. Njegov trener (levo) pravi, da bo mladi moskovski delavec dal vse od sebe za čim boljši plasma

Včerašnji rezultati

SKIF

Nemčija (Ingrid Scholz) 4:00,6, Avstrija (Eva Sika) 4:05,9, Madžarska (Gyene Papp) 4:06,4, Sovjetska zveza (Roza Cumakova) 4:10,1, CSR (Libuša Doležal) 4:15,5, Belgija (Denis Coenenberg) 4:23,8.

CETVEREC S KRMARJEM

SZ 3:59,8, Poljska 3:41,0, Romunija 3:41,7, Finska 3:43,3, Madžarska 3:47,4, Nemčija ni startala.

SCULL-CETVEREC

SZ 3:32,8, Madžarska 3:33,2, Romunija 3:36,3, Avstrija 3:42,6, Nemčija 3:43,2, Nizozemska 3:43,6.

DOUBLE-SCULL

CSR 3:47,5, SZ 3:50,5, Nemčija 3:51,5, Francija 3:55,5, Romunija 3:57,8, Avstrija 4:03,7.

OSMEREC

SZ 3:19,4, Romunija 3:23,0, Nemčija 3:25,6, CSR 3:28,2, Madžarska 3:30,0, Jugoslavija 3:32,0.

marjem. Posamezni boji so se razvijali takole:

CETVEREC S KRMARJEM

Na startu: Finska, Poljska, Madžarska, SZ in Romunija. Nemški čoln

Evropska prvakinja Cumakova je morala včeraj v tekmovalju skifistki kar trem veslavkam priznati premoč

se ni javil starterju zaradi obolevosti ene izmed tekmovalk. Pri 100 m vodi Finska, že pri 250 m pa je v vodstvu SZ, ki prvo mesto ohrani do cilja. V drugi polovici proge se zelo po pravici finske veslavke, ki so na 500 m znošale za vodilnim čolnom 12 sekund, na cilju pa so bile manj kot štiri sekunde za SZ. Njihov izredni finiš pa jim kljub vsemu ni prinesel več kot četrto mesto. Ugajale so Poljakinje s skladnim in tehnično popolnim veslanjem.

SKIF

Po rezultatih v predteknih sodeč sta bili favoritinji za prvo mesto Madžarska Papp in Rusinja Cumakova. Ze pri 500 m pa je bilo videti, da bomo pričala velikkemu presenečenju. Nemška tekmovalka Scholz iz Dufsburga je krepko prešla v vodstvo in že pri 500 m imela kako dolžino čolna naskoka. Zaman so pričakovali fi-

Med mariborskimi športniki

V prvenstveni košarkarski tekmi ženske slovenske lige je vrsta Branika premagala domačega rivala »Maribor« z rezultatom 68:46 (30:27).

V okviru priprav pred začetkom prvenstvene nogometne sezone sta se danes srečali nogometni moštvi ljubljanskega Odreda in domačega »Maribor«. Po enakovredni in precej hitri igri so zmagali gostje z rezultatom 2:1 (1:1). Gole so dosegli: Vidica za »Maribor« ter Čuhar in Zdravkovič za Odred. Zaradi grobe igre je sodnik laudil iz Maribora, ki danes ni najbolje vodil tekme.

V prijateljskem boksarskem dvoboju pred 1500 gledalci je moštvo »Maribor« premagalo sinoči vojvodinskega prvaka »Banat« iz Zrenjanina z rezultatom 19:3.

niš evropske prvakinja Cumakova. V drugi polovici proge sta jo prehiteli še Madžarska Papp in Avstrijska Sika, ki je od vseh tekmovalk imela največ moči. Tako si je prav na zadnjih metrih proge pridobila srebrno kolajno, mimogrede povedano, že tretjo na evropskih prvenstvih. Madžarska Papp je vložila v vožnjo vse svoje sile, tako da se je po prehodu ciljne črte zgrudila nezavestna in so jo morali odpeljati z motornim čolnom. Zmaga Scholzeve predstavlja največje presenečenje prvenstva.

CETVEREC-SCULL

Te posadke so nastopile le v finalu. Pri 250 m je vodila Madžarska pred Nemčijo, SZ, Nizozemsko, Avstrijo in Romunijo. Ta vrstni red se je do cilja še zelo spremenil. Boj za prvo mesto so vodile reprezentance Madžarske, SZ in Romunije. Znova so Ruskinje pokazale, da imajo zares najboljšo kondicijo in so z uspešnim finišem ubranile naslov prvaka Evrope. To je bil do zadnjega metra napet boj. Sodniki so sporočili vrstni red na cilju šele potem, ko so pregledali ciljni posnetek.

DOUBLE-SCULL

Na startu: Romunija, Avstrija, SZ, Nemčija, Francija in CSR. To tekmovalje bosta ruski veslavki double-sculla še dolgo pomnili. Potem ko sta pri 500 m krepko vodili in še 100 m pred ciljem bili skoraj gotovi zmagovalki, je nenadoma prišlo do katastrofe. Ruskemu čolnu se je tik pred ciljem »zataknilo«. To je zadostovalo posadki CSR, da je v zadnjih metrih prehitela ruski čoln in si tako osvojila evropsko prvenstvo. Nič čudnega, če sta ruski tekmovalki pri razglasitvi rezultatov jokali, teški tekmiči

Eva Sika (Avstrija) druga skifistka v Evropi

Izjave po tekmovalju

Tekmovalke so privesale k pomolu ob hangarju strnjene, nekatere zelo izčrpane, vendar le-tu jih je bilo lahko dobiti in jih prestrditi in z njimi govoriti. Od vsake posadke se je že našla katera, ki je bila voljna odgovorjati na vsaj najmanjša vprašanja novinarjev, ki naj bi z njimi zadovoljili športne javnosti. Tu so bili seveda tudi trenerji, ki so radi komentirali posamezne tekme. No, kaj so povedali oni in drugi.

Začnimo tako, kot se začne tekma — s četvercem s krmarjem. Zmagovalke so bile Ruskinje: njihov trener nam je izjavil: »Upali smo, da bomo prvi osvojili, da bomo ponovili uspeh iz Snagova. Naši nasprotniki so bila močnejši kot

kadaj koli, zlasti Poljakinje in Romunka. Naša najmlajša tekmovalka ima 24, najstarejša pa 29 let.

Poljakinje — 2. mesto: »Zrak je bil neznosno vlažen in soparen. To nas je zelo oviralo, vendar smo zadovoljne s svojim uspehom. Privikati smo v tujiini. Na Poljskem pa smo tekmovali 7 ali 6-krat. Njihova najmlajša tekmovalka 24, najstarejša članica posadke pa 34 let.

Na vrsti je skif. Zmagovalka Ingrid Scholz: »Presenečena sem, vendar mislim, da sem zasluženo osvojila prvenstvo. Kaj ste po poklalu? Uradnica v veliki banki, imam 29 let, šest let treniram, 6 let sem v državni reprezentanci in 6-krat sem osvojila naslov državne prvakinja. Kratko, toda vse povedano. Rusinja Cumakova, lanska prvakinja. Teško je bilo priti do nje. Bila je

ZVEZNA NOGOMETNA LIGA

Hajduk — »rumena majica«

Partizan premagan doma, Dinamo pa v Mostarju — BSK še vedno brez zmage — Z zmago nad Vardarjem je Hajduk prevzel vodstvo na lestvici z istim številom točk kot Crvena zvezda in »Vojvodina«

Kaže, da ne gre drugače. Kolo s presenečenji se vrtil naprej. Vsako nedeljo nam srečanja in okviru zvezne nogometne lige

Rezultati zvezne lige

Beograd: BSK : Radnički 0:1 (0:0)

Partizan : Budućnost 1:2 (1:2)

Zagreb: »Zagrebe« : Crvena zvezda 2:7 (1:4)

Subotica: Spartak : »Sarajevo« 5:1 (3:0)

Novi Sad: »Vojvodina« : Lokomotiva 2:1 (2:0)

Split: Hajduk : Vardar 2:0 (1:0)

Mostar: Velež : Dinamo 4:2 (3:1)

prinašajo nekaj presenetljivih rezultatov. Res, kmalu ne bomo več poznali besede »favorit«, pa čeprav se bosta srečala prvi in zadnji s prvenstvene lestvice.

Včerašnje V. kolo zvezne nogometne lige je torej spet številnim ljubiteljem nogometa prineslo vesele in žalostne vesti. Za največje presenečenje je poskrbela titograjska Budućnost, ki je sredi Beograda odvzela domačemu Partizanu obe točki. Na vročih mostarskih tleh se je tokrat zelo »opekele« zagrebški Dinamo Štirikrat se je zatresla njegova mreža, medtem ko je vratar domačinov klonil le dvakrat. Lokomotiva, ki je letos presenetila z odličnim startom v svoji peti tekmi v krogu najboljših, ni dosegla več kot tesen poraz v Novem Sadu proti »Vojvodini«.

Prerojeni Hajduk žanje uspehe nemoteno naprej. Včera je doma pod Marjanom odpravil makedonskega ligaša z dvema goloma in brez točke. S tem uspehom so »beli« oblekli »rumeno« majico po peti etapi v dirki do naslova državnega prvaka. Do sedaj vodeča Crvena zvezda je bila tokrat sicer zelo uspešna, saj je v Zagrebu prepričljivo premagala moštvo »Zagreba«, toda na lestvici je vseeno sedaj na drugem mestu. V Subotici se je šestkrat tresla mreža, toda le enkrat mreža domačega Spartaka in petkrat mreža »Sarajeva«. BSK je še vedno brez zmage. Tokrat ga je z najmanjšim možnim rezultatom premagal domači rival — Radnički.

Kot že rečeno, je po petem kolu v vodstvu Hajduk, z ena-

Hajduk	5	3	2	0	10:3	8
Crvena zvezda	5	4	0	1	13:4	8
Vojvodina	5	4	0	1	18:7	8
Spartak	5	3	0	2	14:5	6
Velež	5	2	2	1	8:6	6
Partizan	5	2	1	2	12:9	5
Dinamo	5	2	1	2	11:12	5
Budućnost	5	2	1	2	7:9	5
Lokomotiva	5	2	0	3	6:10	4
Zagrebe	5	2	0	3	6:12	4
Radnički	5	2	0	3	5:11	4
Vardar	5	2	0	3	5:11	4
»Sarajevo«	5	1	0	4	7:15	2
BSK	5	0	1	4	3:11	1

Članice posadke madžarskega scull-četrveca, ki je na včerašnjem finalnem tekmovalju privozil na cilj takoj za zmagovalno posadko SZ

Brzjavke

● MOSKVA, 26. avg. (Tanjug.) Tu se je danes začel XXVII. kongres mednarodne šahovske federacije, na katerem sodelujejo delegati več kot 30 dežel. Kongresu bodo podana poročila o raznih prečitih vprašanjih. Obravnavali bodo vprašanje novega sistema svetovnega prvenstva posameznikov, novega sistema ocenjevanja mednarodnih turnirjev in pridobivanja naslovov mednarodnih mojstrov in vele mojstrov, pa tudi probleme ženskega šaha.

● MOSKVA, 26. avg. (TASS.) V tretjem kolu svetovnega šahovskega prvenstva za ženske sta Rudenkovi in Rubcova remizirali v 37. potezi. Svetovna prvakinja Bykova je dobila partijo iz prvega kola proti Rudenkovi brez nadaljevanja. Po III. kolu vodi Bykova z 1,5, druga je Rubcova z 1, tretja pa Rudenkova z 0,5 točke.

● BERLIN, 26. avg. (DPA.) V meddržavnem atletskem dvoboju vodi Nemčija proti Danskiju po prvem dnevu s 65:59 točkam. Boljši rezultati: 5000 m: Schade (N) 14:15, disk: Noak (N) 50,4 x 100 m: Danskija 43,0.

● BEOGRAD, 26. avg. V Beogradu je bilo včeraj in danes tekmovalje za jugoslovansko prvenstvo v mnogobojuh, tehkih štafet in steeple chase. Nastopilo je zelo malo atletov iz Beograda, Novoga Sada, Kragujevca in Vršca ter ena atlet iz Zagreba.

● NIS, 26. avg. Sedemkratni turški košarkarski prvak »Galatasaray« iz Carigrada je premagal sinoči pred kakimi 4000 gledalci v Pirotu domačega Partizana — člana srbske košarkarske lige — s 40:37 (19:21).

● SUBOTICA, 26. avg. Danes je bilo v Subotici zaključeno prvenstvo pionirjev in pionirk Jugoslavije v tenisu za posameznike na katerem je nastopilo 144 tekmovalcev iz 22 klubov. Pri pionirkah je prvo mesto zasedla Znidarjeva iz Ljubljane.

ZVEZNA KOŠARKARSKA LIGA

KAR NI USPELO »LJUBLJANI«, JE USPELO AŠK

Olympia — Crvena zvezda 55:51 (27:21) — Nešportni izpadi vodje Beograđanov — »Ljubljana« se vrača praznik rok iz Kreke

Če bi igralci Crvene zvezde prišli na igrišče pod Cekinovim gradom s prepričanjem, da lahko tekmo proti ljubljanskim kolegom tudi izgubijo, bi okrog 1500 gledalcev prav gotovo ne prisostvovalo dve in pol ure dramatičnim dogodkom, ki jih je tehnični vodja Beograđanov Nebojša Popović po vrsti incidentov skušal diktirati in prikriti svojimi potrebami.

Že prve minute se naznačile tipično prvenstveno borbo. V taki igri je bila spota balast, duhovnost suženj taktičnih namisli, brzina pa pretegnjena. Pod takimi Demšarja in Popovića pod takimi igralci neutrudljivo zadoščevali zahtevam svojih centrov, ki posnemajo igrače mnogih vzhodnoevropskih reprezentanc, in imeli za zaključno fazo — podajo kroga središča Konjovića (201 cm). Le zahvaljujoč se izvrstni obrambi igri Landusa (188 cm) in Dermastie (203 cm) ni mogel Zvezdin center izsiliti več kot nekaj osebnih. V napadu pa so domačini istočasno skušali razbiti nepriljubljeno consko obrambo z zapovrstnimi protinapadi, računajoč na počasnost beograjskih velikanih. Zvezda je nato odgovorila z menjavo ter postavila v igro je »druga« dvometraša Kolakovića (200 cm). V najkritičnejših trenutkih za koš AŠK pa je vstopil v igro Bajec (186 cm), pozneje najboljši igralec na igrišču, in z nekaj zaporednimi koši od daleč privedel svoje moštvo v odločilno vodstvo. Ljubljanci so tedaj razširili

napad in prisilili nasprotnika k spremembi obrambe. Od tega trenutka je bila zmaga Olympie samo še vprašanje časa in dobrega izvajanja osebnih metov. Zvezdina petorka je merila povprečno čez 190 cm. Povsem jasno je bilo, da so beograjski »kolosi« čedalje težje parirali bloкаде in napade domačin, s katerimi so le-ti z lahkoto prihajali v ugoden položaj za met.

Takoj v začetku drugega polčasa so gostje nadaljevali z igro čez dva centra. Ker vsi njihovi napori niso rodili sadov, jim je hotel prisluškati na pomoč z zadnjimi silami že diskreditirani Popović. Računajoč na svoj ugled in vpliv na košarkarske funkcije, je z vedno bolj predznanimi in neokretnimi intervencijami ustvarjal zmedo pri sodniški mizi. Epilog je bil edinstven v košarkarski praksi. Popović je moral zapustiti igrišče na zahtevo organa javne varnosti.

Včeraj Zvezda se ni najavila protesta proti verifikaciji tekme.

Pri Olympii so bili najboljši Bajec, Kandus, Dermastia. Ostali so le malo zaostajali. Prijeto je presenetil mladi center Brišnik, ki je s svojim nastopom potrdil talent in marljivost. Pri Zvezdi sta bila najnevarnejša Kolaković in Konjović, ki sta imela v Popoviću in Nešiću najboljša pomočnika.

Koš za Olympia so dosegli: Kristančič 21, Bajec 12, Lampič 7, Debeve 2, Dermastia 8, Skrijanc 3, Brišnik 2 ter Kandus, Lokar, Pavlovič, Poljšak, Jan. Crvena zvezda: Demšar 2, Popović 8, Nešić 9, Kolaković 11, Konjović 15, Jovanović 3, Čavrić 3 ter Ostojić in Adler. B. Kristančič

Sloboda — Ljubljana 55:45
Kreka, 25. avgusta. Domača Sloboda je premagala »Ljubljano« z rezultatom 55:45 (26:20).

Lokomotiva — Radnički 65:64
Beograd, 26. avgusta. V okviru prve zvezne košarkarske lige je danes v Beogradu zagrebška Lokomotiva premagala domači Radnički s 65:64 (34:38).

Proleter — Montažno 71:65
Zagreb, 26. avgusta. Sinoči je Proleter iz Zrenjanina v okviru Zvezne košarkarske lige zaslužen premagal Montažno z 71:65 (34:35). Šepav je Montažno pet minut pred koncem prvega polčasa vodilo s 15 koši razlike.

Montažno je vložilo pritožbo zaradi kršitve pravil.

RADIO LJUBLJANA

Poročniki 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00.

5.00—7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored) — 6.20—6.25 Naš jedilnik — 6.30—6.40 Reklame — 7.10 Zabavni zvoki — 11.00 Radijski koledar — 11.05 Opoldanski koncertni spored: Gioacchino Rossini: Pepelka, uvertura; Dmitrij Kabaljevski: Koncert za violino in orkester v C-duru; Alfredo Casella: Italija, rapsodija — 11.50 Za dom in žene: Hranoslovje — 12.00 Slovenske narodne pesmi v priredbi Franceta Marolta in Zorka Prelovca — 12.30 Kmetijski nasveti: Richard Malenšek: Gofimo vrbo za pleterstvo — 12.40 Lahek spored izjava Mariborski pihalni ansambel p. v. Draga Lorberka — 13.15 Operetna in lahka glasba — 14.30 Radijski letalski — 14.40 Zeleli ste, poslušajte! — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.35 J. Matičič: Poeme lyrique; V. Lovc: Preludij in capriccio; J. Segula: Pesem in ples — 16.00 Utrinki iz literature: Janez Gradišnik: Slovo — 16.20 V avetu opernih melodij — 17.15 Zabavna in plesna glasba — 18.00 Kronika iz naših mest: Kruševac — 18.10 Iz zakladnice slovenskih samospevov — 18.45 Kulturni obzorik — 19.00 Reportaža z evropskega prvenstva v veslanju na Bledu — 19.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 S festivala »Praska pomladi«, koncert simfoničnega orkestra praskaškega radia, dirigent dr. Hans Schmidt-Isserstedt, solistka Monique de la Bruchollerie: Jiri Benda: Simfonija v B-duru za godala; Ludwig van Beethoven: Osmi simfonija; Wolfgang Amadeus Mozart: Koncert za klavir in orkester v d-molu, Simfonija v C-duru, »Jupiter« — 22.15—23.00 Domači ansambli v plesnem ritmu — 22.15—23.00 UKV program: Nočni koncert: Ivo Kirigin: Concertino za klavir in orkester; Sergej Prokofjev: Simfonietta — 23.00—24.00 Oddaja za tujino, na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

VESTI IN DOGODKI

Festival v Portorožu

Po dveh uspešnih mednarodnih moštvenih šahovskih turnirjih v Portorožu bo letos okrajni šahovski odbor Koper priredil od 24. do 28. septembra šahovski festival. Na programu festivala je III. mednarodni moštveni turnir in več posameznih šahovskih turnirjev po skrajševanem švicarskem sistemu. V prvi skupini bodo tekmovali moštvi in moštroski kandidati, v drugi ženske, v tretji pa prvokategorijski. Udeleženci festivala bodo deležni izredno znižane cene celodnevne oskrbe in prvovrstnih portoroških hotelih po 650 din. Nagradni fond za vse prireditve festivala bo do 500.000 din. Razdeljena bodo številna spominska darila. Zvedeli smo, da je za udeležbo na festivalu v Portorožu, zaradi solidne organizacije dosedanjih turnirjev, veliko zanimanje.

Partizan v Vipavi

Telesnovzgojno društvo v Vipavi dolgo ni imelo primernega prostora za vaje in nastope, predvsem v zimskem času. Pa tudi dijaki nižje gimnazije v Vipavi niso imeli kje telovaditi, ker vsi prostori do sedaj niso ustrezali zahtevam telovadnice.

Dnevne novice

STOP! Nobenih nadomestkov več! FLEX se spet dobi. Flex čisti madeže in ne pušča roba okrog madeža.

Vsa kuhinja se blešči po uporabi LIN čistilnega praška.

ROZNO MLEKO JE NOVOST. Izdano je izboljšano surovino, dobro parfimirano in zelo izdatno. Zahtevajte Teint Bell ROZNO MLEKO.

Ljudsko revijo Prešernove

družbe

OBZORNIK

dobite v vseh knjigarnah, kioskih, trafikah

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna: Ponedeljek, 27. avg. 1956, lekarna »Tabor«, Trig revolucije 3. — Torek, 28. avg. 1956 lekarna »Meleja«, Melejska c. 2.

KINO

»PARTIZAN«: amer. film: »Podkupnina«.
»UDARNIK«: franc. film: »Štirje brez postelje«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Gostovanje Slov. narodnega gledališča iz Trsta — v Slov. Bistrici.
Ponedeljek 27. avgusta ob 20. uri: Milan Begović: »Brez tretjega«.

UMETNOSTNA GALERIJA
Razstava sodobne srbske grafike. Razstavljenih je 83 grafik vidnejših srbskih grafikov. Razstava je odprta dnevno od 10. do 18. ure v času od 13. avgusta do 2. septembra 1956.

CELJSKE VESTI

KINO

»UNION«: mehiški film »Mehika v pesmi«.
»METROPOL«: ameriški film »Ne pozabi me«.

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO

»SVOBODA«, TRBOVLJE II: ameriški barvni film »Žena z neapeljskih ulic«, v glavni vlogi Lana Turner.

VESTI IZ KRANJA

KINO

»STORŽIČ«: ameriški film »Tujec na begu«. Predstavi ob 18 in 20. Danes zadnjičkrat.
LETNI KINO »PARTIZAN«: ameriški barvni film »Strel čaka«. Predstava ob 19.30.

Z BLEDA

KINO

Ameriški film »Grofica Walewska«. Predstavi ob 18 in 20.30. V glavni vlogi: Greta Garbo, Charles Boyer in Reginald Owen.

Z JESENIC IN OKOLICE

Zdravniško dežurno službo ima na Jesenicah dr. Boris Mušič, bolnica.

DROBNI OGLASI

OVA NEKVALIFICIRANA DELAVCA iz najbližje okolice Kranja spijememo. Predstavite se osebno v Tovarni mila Kranj.

Spominska turnirja na Bledu

V času od 5. do 18. septembra bo gorenjski Okrožni šahovski odbor priredil na Rabu dva šahovska turnirja v spomin žrtvam fašizma. Na prvem turnirju bodo igrali moštvi in moštroski kandidati, na drugem pa prvokategorijski. Udeleženci festivala bodo deležni izredno znižane cene celodnevne oskrbe in prvovrstnih portoroških hotelih po 650 din. Nagradni fond za vse prireditve festivala bo do 500.000 din. Razdeljena bodo številna spominska darila. Zvedeli smo, da je za udeležbo na festivalu v Portorožu, zaradi solidne organizacije dosedanjih turnirjev, veliko zanimanje.

Aktivnost strelske družine v Šentilju

Na področju občine Šentilj deluje do danes 7 strelske družin z okoli 300 člani. Družine so v tem letu vse aktivne, razen SD »Kajuh« iz Jarenine, ki letos ni imela nobenih treningov in tekmoval. Ostale družine marljivo vadijo in prirejajo prijateljske meddružinske tekme.

Tekme, ki so jih v tem polletju organizirale strelske družine, so močno razgibale delo teh družin. Strelci se z veseljem udeležujejo tekem ter mnogi tudi dobro napredujejo. Potrebno pa bi še bilo prirediti prvo- in drugokategorijske turnirje iz Kranja, Jesenice, Domžal, Celja, Maribora, Novega mesta in Kočevja.

Opaziti pa je, da družine vse premovali v zračno puško. Vendar pa za te tekme in treninge, družine na terenu nimajo niti dobrih pušk. Tudi pistole in malokalibrske puške, ki si družine rado nabavljajo, na podelitvi bi se strelski sport razvil mnogo hitreje in boljše, če bi imeli malo večjo izbiro orožja, tako pa imamo po večini samo stare, izrabljene »mavzerke« in se teh nam primanjkuje.

M. L.

XII. kolo na deskah v Mariboru, Vršču in Bjelovaru

Maribor, 25. avg. (Tanjug) Rezultati današnjega XII. kola šahovskega turnirja so bili naslednji: Kozomara: Šnavlić, Jovčić; Kukinski in Vuković: Vučić; 19. Petek: Horvat, Marović; Janošević, Ugrinović; Cuderman in Gabrovšek: Puc remi, Smigovec: Vukčević prek.

Stanje: Puc 8,5 (1), Kozomara 8, Cuderman 7,5, Marić 7, Ugrinović 6,5 (1), Janošević in Šnavlić po 6, Gabrovšek in Vuković po 5,5 (1), Jovčić 5,5, Petek 5, Smigovec 4,5 (1), Horvat in Kukinski po 4,5, Vukčević 3,5 (1), Vučić 3.

Vršču, 25. avg. (Tanjug) Prekinjene partije iz XI. kola šahovskega turnirja so se davi zaključile z rezultati: Tomović: Kapić 10, Džaja: Šubotićanec 0:1, Ivković: Šmailbegović in Stupica: Nedeljković remi, Božić: Bekavac ponovno prek.

XII. kolo pa: Momić: Bojčić 1:0, Šmailbegović: Grosek, Nedeljković: Udvarlić, Bekavac: Stupica in Šubotićanec: Božić remi, Kapić: Džaja, Matulović: Tomović in Ivković: Nikolovski prek.

Stanje: Matulović 8,5 (1), Nedeljković 8,5, Šmailbegović 8, Džaja in Grosek po 7 (1), Božić in Stupica po 6 (1), Udvarlić 6, Kapić in Bekavac po 5 (1) itd.

Bjelovar, 25. avg. (Tanjug) V XI. kolu prekinjene partije so se davi zaključile z rezultati: Vukčević: Bradavčević 1:0, Karanjac: Rakić 0:1, in Bidev: Lukić remi, XII. kolo pa: Lukić: Zarić, Sokolov: Jurić, Rakić: Srdanović 1:0, Bidev, Mihajlićin: Bogdanović 0:1, Vukčević: Sofrevski in Bradavčević: Kočevar remi.

Stanje: Rakić 8,5, Vukčević 8, Tot in Bradavčević po 7,5, Sokolov 7 (1), Bogdanović 7, Bidev 6,5, Kočevar 6 (1), Bajec 6, Lukić in Sofrevski po 5,5 itd.

Sporočamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, da je preminil naš stari oče, tast in dedek

ANTON NOVEL

Pokojni je pokopan na pokopališču v Bertokih pri Koprju.

Pokojnika bomo ohranili v trajnem spominu. Vsem, ki so ga spemili na zadnji poti, se iskreno zahvaljujemo za izkazano sožalje, posebno pa se zahvaljujemo SZDL, pevskemu zboru »Svoboda« Koper, godbi iz Pobegov in Kmetijski zadrugi Bertoki.

Koper, Trst, Umag, Buenos Aires, 26. avgusta 1956.

Zalujoči: Egidij, Liličana, Modra in Mara ter ostali

Podjetje za impregnacijo lesa HOČE pri Mariboru

sprejme v službo

tehničnega vodjo podjetja

POGOJ: inženir gozdarske, kemične ali gradbene stroke z najmanj 3-letno prakso — ali tehnik ene od navedenih strok z daljšo prakso

Plača po tarifnem pravilniku. Ostalo po dogovoru!

M 276

Podjetje za impregnacijo lesa HOČE pri Mariboru

Telefon: Maribor 26-28

ugodno prodaja

osebni avtomobil

»OPEL OLYMPIA«

v odličnem stanju, z rezervnimi deli — motor, mehanik in diferencial — vse generalno popravljeno

M 277

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Ameriški barvni film

»To je ljubezen«

Tednik. F. N. št. 34. V glavni vlogi Kathryn Grayson in Joan Weldon. Predstave ob 18, 18 in 20.30. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

KINO »SOČA«

Ameriški film

»LJUBEZEN S TUJCEM«

V glavni vlogi Jean Simmons in Victor Mature. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

KINO »TRIGLAV«

Avstrijski film

Zdaj smo pa tam

Tednik. V glavni vlogi Theo Lingner, Hans Moser in Susi Nicoletti. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 17 dalje.

KINO »KOMUNA«: jugosl. film: »Pesem iz Kumbare«. V glavni vlogi Severin Bijelić in Milena Dapčević. F. N. št. 34. Predstavi ob 18 in 20.30.

KINO »SLOGA«: amer. film: »Vzdolž temnih ulic«. V glavni vlogi Broderick Crawford in Ruth Roman. Predstave ob 17, 19 in 21. Ob 10. uri matineja istega filma.

KINO »ŠIŠKA«

Ameriški barvni film

Mirni človek

V glavni vlogi: John Wayne in Maureen O'Hara. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

TOVARNA AVTOMOBILOV

v PRIBOJU na Limu

Takoj dobavlja:

vse vrste štiritskinskih vozil z Diesel motorjem 90 KS, tipa:

- 4 GE — L z enim diferencialom
- 4 GE — K z enim diferencialom in kipersko napravo
- 4 GAE — L z dvema diferencialoma
- 4 GAE — K z dvema diferencialoma in kipersko napravo

vse vrste šestitskinskih vozil z Diesel motorjem 130KS, tipa:

- 6 GGF — L z enim diferencialom
- 6 GGF — K z enim diferencialom in kipersko napravo
- 6 GAF — L z dvema diferencialoma
- 6 GAF — K z dvema diferencialoma in kipersko napravo

avtobuse za medkrajevni promet z Diesel motorjem 130 KS, tipa:

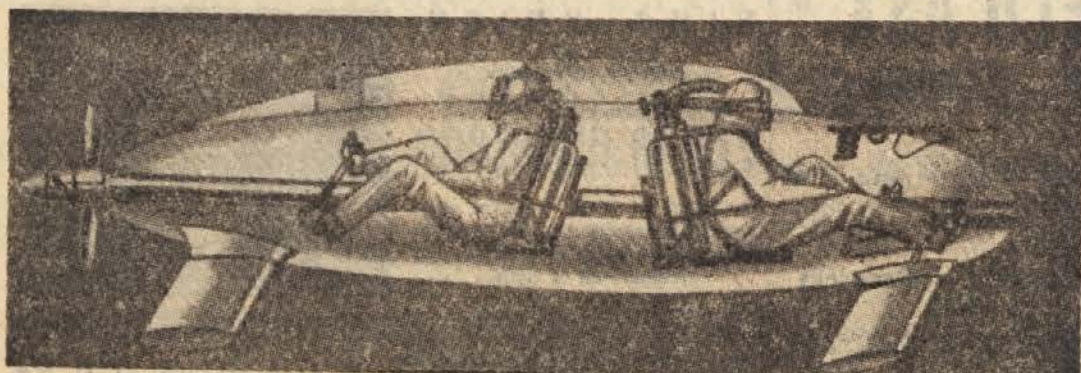
- »A« z 31 premakljivimi sedeži DE LUXE s 37 nepremakljivimi sedeži DE LUXE
- V njih je vgrajena naprava za gretje, radijski aparat z zvočniki, frižider in drugo
- »B« z 42 sedeži — univerzal in z vsemi potrebnimi napravami

avtobuse za mestni promet z Diesel motorjem 130 KS

PRODAJAMO PROTI TAKOJŠNJEMU PLACILU ALI NA TRILETNI KREDIT

SKLEPANJE POGODE V PROSTORIH FAP V PRIBOJU ALI NA RAZSTAVNEM PROSTORU FAP NA ZAGREBSKEM VELESEJMU

3097

»Minisub« je dolg 4,37, širok 0,56, visok 1,07 m, tehta pa 177 kg

Podmornica na nožni pogon

Ameriška družba Aerojet-General Corporation bo v kratkem dala na trg majhno podmornico »Minisub« na nožni pogon. Prototip so izdelali letalski inženirji, podoben pa je trupu reaktivnega lovskega letala.

Pravzaprav to ni resnična podmornica, ker ni neprodušno zaprta, samo oba potapljača v njej sta v primerni opremljeni, da jima voda ne more do živega. Z »Minisubom« se bodo lahko potapljači gibali v globinah znatno hitreje, kot če bi planali s plavutmi. Potapljača — v »Minisub« je prostora za dva — dosežeta z nožnim pogonom povprečno hitrost 8 km, v skrajnem primeru pa 10 km na uro. Z nogami uravnava tudi smer in globino, majhno breme pa jima omogoča manevriranje.

Strokovnjaki pravijo, da je »Minisub« za potapljače nekaj takega kot dvosedežno kolo za potnika na zemeljskem površju: z njim se gibljeta dokaj hitro. In namen? Z »Minisubom« namera-

CIKLONI v tropih

Čudovit je večer na Karolinah. Nobenega oblaka na nebu, ki žari v zadnjih sončnih žarkih. Soparno je. Tudi naslednjega dne se pojavijo zjutraj in zvečer na nebu podobne čudovite barve. Večerna zarja žari v močnih bakrenordečih odtenkih. Mrak traja dalj kakor po navadi in še bolj soparno je. Opaziti je tanke, zelo

tanke oblake v veliki višini: to so kristalni cirusi.

Naslednjega dne je že videti daleč na obzorju gost oblak. Ljudje so vznemirjeni. Pričakujejo strašni tajfun. Barometer naglo pada, tudi v zraku je nemir. Približujejo se težki oblaki. Veter je čedalje močnejši, že besni in hrumi vihar, ki podira in nosi s seboj vse, kar ni trdno privezano na zemljo. Hitrost vetra se poveča na 50 m v sekundi, barometer pa v enem dnevu pade za 50 milimetrov. Močan nalič spremlja grmenje in bliskanje, približuje se tudi velikanski val morske vode. Podoben je velikemu, penečemu se slapu ter odnaša hiše in vse, kar mu je napoti.

Tajfun je opravil svoje in minil prav tako hitro, kakor je prišel. Veter slabi, vode se umikajo, barometer naglo raste. Že se vedri. Drugi in tretji dan je še mogoče videti daleč na obzorju kot kakšen otok tisti strašni atmosferski stvor, ki pušča za seboj tolikšno opustošenje.

Tajfuni nastajajo najpogosteje na vzhodnih azijskih obalah, na geografskih širinah od 5 do 45 stopinj. Po navadi se razbjesijo, kadar je morje na površini toplejše od 27 stopinj. Največ jih je avgusta in septembra na velikih, oktobra in novembra pa na manjših geografskih širinah. Vse-

- Vrtinčasti viharji
- napravijo
- milijonsko škodo

lej pa so v zvezi s prodorom manj segretega zraka, ki doteka s hladnega juga.

Samo ime tajfun izvira verjetno od besed tai, kar pomeni na Formozu močan veter, in fung, kar je v starokitajščini veter. Izraz tajfun uporabljajo le za tropске ciklone v vzhodni Aziji. One ciklone, ki nastajajo na področjih Filipinov, imenujejo baguio, ciklone v vodah zahodne Indije pa orkane. Ime izvira verjetno iz besede Hunakan, kar pomeni boga viharjev.

Vsi cikloni v tropih so si podobni. Najprej potujejo proti zahodu, zatem pa se obrnejo proti vzhodu. V samem središču je mirno in jasno; to »oko ciklona« meri v premeru 15 do 30 km. Okoli njega kroži zrak z veliko hitrostjo v nasprotni smeri kazalca na severni, v isti smeri pa na južni polobli. To kroženje sega do višine 5000 m; zgoraj se vrti zrak v nasprotni smeri, kar je posledica vrtenja zemlje in vpliva sredozemne sile. Različna kroženja sproščajo močne padavine, ki dosežejo včasih v enem dnevu več sto milimetrov.

Drobne ZANIMIVOSTI

FRANCOSKI HOTELI SO SE PODRAZILI

Tik ob nastopu dopustov — kot je znano, gredo avgusta na dopust malone vsi francoski namočenci in trgovski pomočniki — je francoska vlada pristala na predlog gostinskih obratov, naj bi zvišali najemnino za petnajst odstotkov. Že naroceno, oziroma zasedene sobe pri tem ne pridejo v poštev.

MILOSKA VENERA JOKA...

Potem ko se je filmska hollywoodska Marilyn Monroe poročila z dramatikom Arthurjem Millerjem, si je ameriški tisk dovolil duhovito besedno igro: Marilyn je označil kot »Millerjevo Venero«.

DUNAJ ATOMSKA PRESTOLNICA?

V avstrijskem glavnem mestu že močno računajo s tem, da bo postal Dunaj glavni sedež mednarodnih atomskih ustanov. Na tistem Dunajčani že pripravljajo načrte za bodočo »atomsko postopje, ki naj bi ga sezidali tam, kjer je nekoč stala Borza, ki je zgorela med drugo svetovno vojno.

SKELTON JE REŠIL LETALO

Naš filmski znanec iz »Plesa na vodah« je med poletom iz ZDA na Honolulu po vsej verjetnosti rešil letalo in vse potnike v njem. Zaradi okvare na motorjih je nastal med potniki prepir: skakati so začeli sem in tja, vse je kazalo, da bo nesreča že zaradi tega neizogibna. Tedaj pa je Red Skelton pokazal nekaj svojih komičnih točk in je nekako miril potnike, dokler ni bila okvara popravljena.

AMERICANI PRODAJAJO IZOTOPE

Pred kratkim je ameriška vlada dovolila prodajo večje količine izotopov Nizozemski. V celoti gre za 500 kilogramov izotopa »Uran 235«, ki ga bodo potrebovali pri jedrskih raziskavah na Nizozemskem. ZDA so sklenile tudi s Švicco pogodbo o zamenjavi tajnih informacij iz atomistike.

PREDSEDNIK CAROVNIKOV

V Miami Beachu v Kaliforniji je bil 23. letni sestanek vseh svetovnih carovnikov. Izvolili so novega predsednika »Mednarodnega bratstva carovnikov«, kakor se uradno imenuje njihovo združenje. Nad tisoč delegatov, ki se poklicno ukvarjajo s carovništvom, je izvolilo za svojega predsednika nekoga Kanadčana, mimo tega pa še tri podpredsednike, in sicer iz Avstrije, Italije in Švedske.

Potem ko so Francozi objavili v začetku letošnjega poletja, da so odkrili v votlini pokrajine Dordogne pomembne prazgodovinske risbe, so se začeli zanimati za zadevo številni arheologi po svetu. Nekateri med njimi, ki so si ogledali risbe, močno dvomijo o njihovi avtentičnosti, zato se je razvila v strokovnem časopisu žvahnava polemika, ali so risbe prave ali spretna potvorba.

Rastline in antibiotiki

Sovjetski znanstveniki so dosegli, da lahko tudi višje organizirane rastline prav kakor glivice proizvajajo posebne sestavine za zaščito proti škodljivim mikroorganizmom. Med poskusi so nove antibiotike izločili iz rastlin in jih pripravili v čistem stanju, imenovali pa so jih fitoncide.

Na neki konferenci znanstvenikov, ki je bila pred kratkim v Kijevu in je na njej sodeloval tudi ustanovitelj vede o fitoncidi prof. Tokin, so prebrali poročilo o najrazličnejših možnostih za uporabo fitoncidov v medicini in kmetijstvu. Med novimi substancami je najvažnejše zdravilo imanin, ki pomaga, da se popolnoma zarastejo gnojne rane. Drug rastlinski antibiotik je sativin, ki so z njim dosegli dobre uspehe pri zdravljenju nalezljivih bolezni. Z arenarinom bo mogoče po mnenju agronomov učinkovito zatirati raka na paradižnikih. Nasledel uporabljajo fitoncide, ki jih pridobivajo iz čebule, za konserviranje povrtnine, mesa in sadja.

Prej vojak...

Christine Jörgensen, ki se je po vrsti operacij prelevila iz ameriškega vojaka v prikupno dekle, si je izmislila filmsko zgodbo, ki bo nekakšna njena avtobiografija. Kratak vsebina: Fant spozna dekle, vojak izgubi dekle, fant se spremeni v dekle, ki spozna mladega moža...

Arheološke najdbe v bližini Kranja

V bližini Kranja so našli delavci, ki so kopali vodovodni rezervoar med cesto Kranj-Ljubljana in Savo, arheološke ostanke. O najdbi so takoj obvestili arheologe Slovenske akademije znanosti in umetnosti iz Ljubljanske Univerze, ki so že začeli preiskovati področje. Na osnovi prvih najdb je ugotovil arheolog dr. Korošec, da je bilo na tem kraju večje naselje konec mlajše kamene dobe in da pada približno v čas 2000 let pred našim štetjem. Doslej so našli kamnite fragmente z različnimi ornamentami, ki so podobni primitivni keramiki.

»Pravkar nam je zmanjkalo zrezkov. Če počakate nekaj minut, vam bom morda lahko prinesel enega, ker ga bo gost tam zadaj menda poslal nazaj...«

Mestni solar na deželi: »Kravo sem postavil v vodo, da se mleko ne skisa, ko pa je tako vroče...«

»Očka, ali sva že v vodi? Jaz nisem nič moker!«

»Kadarkoli greva nakupovat, si kupiš novo obleko. Čemu me jemlješ s seboj?« — »Da plašiš obleko, dragi...«

Koliko vrst kač je na svetu

Zoologi domnevaajo, da živi na vsem svetu okoli 2500 raznih vrst kač. Ti plazilci so takole razporejeni po posameznih področjih: v južnovzhodni Aziji so doslej našli 389 kačjih vrst, na Malajskem arhipelagu 345, v Mehiki 336, v Severni Ameriki 114; na zadnjem mestu je seveda Evropa, kjer živi le 31 različnih kač. Za najbolj strupeno velja avstralska kača tiger, katere strup deluje neposredno na dihalne organe in povzroči trenutno smrt.

Picasso in japonski naočniki

Najbolj nenavadne naočnike je izdelal japonski slikar Fujida za Pabla Picassa. V štipce so lasje tako vdolani, da sredobežno štrlijo iz njih. Picasso je nosil nenavadne naočnike na sprejemu pri Sachu Guitryju, ki je dejal o čudnih očalah: »Strašno! Zdi se mi, da imate bicikelj na nosu...«

Tigri in leopardi obsojeni na smrt

Vlada države Madža Pradeš v osrednji Indiji je objavila proglas, ki poziva izkušene lovce, naj rešijo prebivalstvo tigrov in leopardov — ljudozercer, ki so doslej pobili že več sto ljudi. Zveri so postale v tej deželi zadnje

čase tako nevarne, da so začele napadati že tudi večje skupine kmetov na poti skozi pragozd. Lovcem so obljubili visoke nagrade za glavo vsake teh krvoločnih zveri, najvišjo pa bo dobil lovec, ki bo ubil tigrja v pokrajini Handa. Ta veliki maček je doslej do smrti pobil že nad 50 ljudi.

Starejši moški, ki se je hotel na Long Islandu zastrupiti s plinom, je povzročil eksplozijo, ki je razdejala troje stanovanj. Nedolžna žrtev kandidata za samomor je bila šest tednov stara punčka, ki je dobila hude opekline. njena mama in pet drugih stanovalcev pa je bilo laže poškodovanih

V SINJIH GLOBINAH

VIKTOR PIŠE: GRAD DRAGO RIŠE: ROTVIK

7. »No?« je rekel glavni in se radovedno nagnil naprej. »Kaj praviš?« Danilo je prikimal: »Misel je dobra. Toda če se hočem stvari resno lotiti, potrebujem popolno frogmansko opremo za dva človeka: oprtni dihalni aparaturi, podvodne kompasne, neprodušne ure, gumijaste obleke in drugo. Same takšne stvari, ki se pri nas ne dobijo.« Glavni se je uprl: »Kolikar vem, ima naša mornarica sodobno opremljene podvodne čete!«

8. Danilo je oživel. To je misel! Če bi se dalo od mornarice dobiti potrebno opremo, potem je vse drugo samo stvar poguma in vztrajnosti. »Prepušči mornarico meni!« je podjetno rekel glavni in začel hoditi po sobi. »Koga pa boš vzel s seboj?« — »Maks«, je povedal Danilo. »Saj sem že priporočeval o njem. Moj prijatelj, ki se ukvarja tudi s podvodnim fotografiranjem. Če se ne motim, smo lani objavili nekaj njegovih uspešnih posnetkov.«

9. Po službi je bila Danilova pot k Maksu. Ko je ta slišal, za kaj gre, je skočil pokonci. »Fant!« je navdušeno vzkliknil. »Ali veš, kaj se to pravi?« Danilo je prikimal. Prodria bosta v skrivnostni svet, ki sta ga doslej opazovala samo iz varnih obrednih voda... Zdelo se jima je, da slišita posumevanje morja. Kakor da bi šepetalo v nerazumljivem jeziku. Klic morja, ki sta ga poslušala vsako leto, a mu nista nikoli upala slediti predaleč.